

OTDK-dolgozat

2014

**EURÓPAI UNIÓ KULTURÁLIS POLITIKAI PRIORITÁSAINAK
HOZZÁJÁRULÁSA A MAGYAR KULTURÁLIS STRATÉGIÁHOZ**

**THE CONTRIBUTION OF THE PRIORITIES OF THE EUROPEAN
UNION CULTURAL POLICY TO THE HUNGARIAN CULTURAL
STRATEGY**

Jelige: JAG-228

Kézirat lezárva: 2014. április 21.

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés.....	1
2.	Hagyományos művészettől a kreatív iparáig	4
3.	Kulturális stratégia	8
3.1	Magyar kulturális stratégia	8
3.2	Magyar kultúrafinanszírozás kapcsolata az EU támogatási rendszerével	9
4.	Az Európai Unió kulturális törekvései	11
4.1	Európai Unió kultúrafinanszírozása	12
4.1.2	Strukturális alapok.....	17
5.	Kultúra 2007-2013 keretprogram.....	18
5.1	Kulturális tevékenységek támogatása (1. terület).....	19
5.2	Európai jelentőségű szervezetek működési támogatása (2. terület)	25
5.3	Elemzések készítésének és eredményeik terjesztésének támogatása (3. terület)	26
5.4	Költségvetés.....	27
5.5	NKA önrészes pályázatai.....	30
5.6	Kultúra Program során kialakult kapcsolati rendszerek	31
6.	Strukturális Alapok	32
6.2	A TIOP programok.....	35
6.3	A TÁMOP programok	36
6.4	A Múzeumok Mindenkinek Program.....	37
6.5	"Tudásdepó-Expressz"	38
7.	Kreatív Európa 2014-2020	39
7.1	Kreatív Európa keretprogrammal járó problémák.....	42
8.	Befejezés	43
8.1	Összegzés.....	43
8.2	Kultúra-alapú gazdaság kérdésköre.....	44
8.3	Javaslattétel, további kutatási cél.....	44
	Függelék: 1. sz. TÁMOP, TIOP operatív programok pályázatainak adatai.....	49
	Rövidítések jegyzéke.....	52

Táblázatok és ábrák jegyzéke

1. ábra A kulturális iparágak koncentrikus kör-modellje	6
2. ábra Kulturális ipar kapcsolati rendszere	7
1. rajz Európai Unió kulturális támogatási rendszer	15
1. táblázat 1.1. Többéves együttműködési projektek	19
3. ábra A társszervezők száma országonkénti lebontásban	20
2. táblázat A projektek 1.2.1 terület együttműködési projektek	20
3. táblázat 1.2.2. Műfordítási projektek	21
4. táblázat 1.3.5 Kulturális együttműködési projektek harmadik országokkal	22
4. ábra Együttműködés harmadik országokkal – Brazília	23
5. ábra Koordinátorok és társszervezők száma országonként	23
6. ábra Szervezők és társszervezők száma országonként 1.3.5	24
5. táblázat 1.3.6 terület Európai kulturális fesztiválok keretpartnersége	25
6. táblázat 2. terület éves pályázat	26
7. táblázat 3.2. terület A kultúrpolitika elemzésével foglalkozó projektek	27
8. táblázat 1. terület hétéves költségvetése	28
9. táblázat 2, 3 terület hétéves költségvetése	28
10. táblázat Kultúra keretprogram összköltségvetése	28
7. ábra Kultúra keretprogram 1. területének éves támogatási eloszlása	29
8. ábra A kultúra keretprogram 2. és 3. területeinek éves támogatási eloszlása	29
11. táblázat NKA önrészes pályázati eredmények	31
9. ábra Kultúra program kapcsolati rendszerei	31
10. ábra Operatív programok területenkénti eloszlása	34
11. ábra TÁMOP- TIOP támogatási igénye	34
12. táblázat TÁMOP- TIOP támogatási igénye	34
12. ábra Keretprogramok költségvetésének százalékos megoszlása	39
13. táblázat Keretprogramok költségvetésének százalékos megoszlása	39

Az Európai Unió kulturális politikai prioritásainak hozzájárulása a magyar kulturális stratégiához

„Az európai kulturális tér egy varázsdoboz, amely tele van olyan kincsekkel, amelyeket nem is gyanítunk. Az ihlet, a közös teremtés folyamata a legszebb része ennek a változatos kulturális térnek. Ami igazán izgalmas az új európai kulturális tárházzal kapcsolatban, az az egység sokszínűsége és a sokszínűség egysége.

Olyannak képzelem el az európai kulturális térséget, ahol a sokszínűség nem teher, hanem inkább az ihlet forrása. Egy nyitott kultúrának hinni kell saját erejében, tudnia kell, hogy elég gazdag más kultúrák tápláláshoz, de mégis elég érzékenynek kell lennie ahhoz, hogy gazdagodjon más kultúrák hatásai által.”

Bogyay Katalin UNESCO nagykövete

1. Bevezetés

Az Európai Uniót említve legtöbbször integrációs folyamatok, egységes piaci törekvések, politikai és gazdasági folyamatok jutnak eszünkbe. Adósságválság, költségvetési deficit, konvergáló törekvések mellett sem nem lehet elfelejteni, hogy az Unió egyik legnagyobb erejét a kulturális sokszínűségéből meríti. Ma a kultúra – beszéljünk európai identitásról vagy nemzeti kultúrákról – egyik meghatározó tényezője a gazdasági folyamatoknak és mindennapi életünknek. Akár mint magyar állampolgár, akár mint EU-s állampolgár meghatározza életünket az a kulturális sokszínűség, amit saját országunk és az Európai Unió közötti kapcsolat alakított ki.

Minden tanulmány egy különös motivációból indul el útjára. Lehet ez egy aktuális témához szükséges kutatás, akár csak egy személyes érdeklődés magasabb szintére való emelése vagy éppen egy adott tudomány területén megszületett tanulmányok összegyűjtése, recenziója. Úgy érzem, hogy a választott témám megírásával a felsoroltak mindegyike megjelenik.

A kultúra iránti szenvedélyes elkötelezettségem végig kísért tanulmányaim alatt és mindig arra törekedtem, hogy kiemelve a megszokott sémájából, egy gazdasági kontextusba helyezve újfajta perspektívába tudjam elhelyezni.

Egy-egy fontosabb ciklus után, keretprogramok lezárásakor, fontos évfordulók megünneplésekor számot kell vetni az elmúlt időszakról, hogy a következő periódus még eredményesebb legyen. Választott témám aktualitás, hogy a Kultúra 2007–2013 támogatási keretprogram idén ér véget, és hamarosan elfogadásra kerül a Kreatív Európa 2014–2020 programtervezet. Ugyancsak idén ér véget az a hét éves ciklus is, melyben a strukturális alapokból lehívott operatív programok által megannyi új kulturális, közművelőseí programok sikeresen teljesültek, gyarapítva tudástőkénket. 98%-os teljesítéssel tudták felhasználni az operatív programokat a kulturális területek támogatására, ami 71,5 milliárd Ft-ot jelent.

A magyar kultúrafinanszírozás legmeghatározóbb szereplője az állam. Immár húsz éve működő Nemzeti Kulturális Alap olyan támogatási rendszert hozott létre, amely stabil alapokon kezeli a közpénzeket és segítséget nyújt azoknak a művészeti ágaknak, amelyek egymaguk nem tudnák fenntartani magukat, ápolják hagyományainak és támogatják a tehetséges alkotóinkat. Októberben tartott ünnepi sorozatuk rámutatott arra, hogy a kultúra szolgálatában állva mennyi új lehetőséget rejtenek az elkövetkező évek.

Ha kulturális politikáról beszélünk nem szabad elfelejteni, hogy mit mutatunk országunkról. Balassi Intézet elmúlt években mutatott példaértékű munkássága a magyar kultúra jó hírnevét hivatott képviselni. Az aktuális hír, hogy idén Pekingben, Belgrádban, Zágrábban, és először Isztambulban is megnyitja kapuit az új magyar intézetek. Ez a tény is mutatja, hogy a kultúra közel sem marginális kérdés ma Magyarországon.

Az Európai Unió egyik kulturális politikai prioritása a kreatív iparágának támogatása, rámutatni arra, hogy gazdaságnövelő hatása van a bővülő kreatív szektornak. Innováció és kreativitás terén a magyarok élen jártak. Aktualitását ezen kívül az is mutatja, hogy Magyarországot az elmúlt időszakban nagy figyelem követi, hiszen az ugrásszerűen növekvő startup cégek közül országunk kiemelkedő teljesítményt mutat és piacképes ötleteink komoly versenytársként jelenítenek meg minket a szektorban.

Kutatásom célkitűzése megvizsgálni, hogyan kapcsolódnak a magyar kultúra törekvései az Európai Unió kulturális sokszínűségéhez.

Elemezve a Kultúra 2007–2013 keretprogram és az operatív programok eredményeit szeretném áttekinteni, hogy Magyarország mennyit tudott profitálni az Európai Unió hozzájárulásából, és az ország kulturális állapotát feltérképezve levonni a következtetéseket, hogy mennyire képes a kulturális stratégiánk az Unió egységéhez kapcsolódni.

A Külügyminisztérium és az Emberi Erőforrások Minisztériumának munkatársai egy-egy interjú alkalmával több oldalról is bemutatták a kulturális stratégia kérdéseit, rávilágítottak a fejlesztési lehetőségekre. A Kultúrpoint Iroda által ismertetett adatok és pályáztatási tapasztalatok, a Nemzeti Kulturális Alap segítségével szóló információk az EU-önrészes pályázatok szemléltetésében és az Állami Számvevőszék által közzétett statisztikai kimutatások hozzájárultak, hogy valós képet tudjak felvázolni Magyarország kulturális helyzetéről.

Összegezve az elmúlt évek törekvéseit és eredményeit, megpróbáltam megfogalmazni a következő hét év kihívásait. A beszélgetések, kimutatások és vizsgálatok során körvonalazódott számomra, hogy az innováció és versenyképesség növelésének egyik módja egy kultúraalapú gazdaságfejlesztés kiépítése, amelynek nélkülözhetetlen eszköze az Európai Unió kultúrafinanszírozási támogatásai.

Ez úton szeretnék köszönetet mondani Halász János kultúráért felelős államtitkár úrnak, Dr. Lázár Imre Nemzetközi Kulturális Kapcsolatok főosztályvezetőjének, Pálóczi-Horváth Viktória közigazgatási főtanácsadónak, Eszenyi Miklós kulturális fejlesztési referensnek, Mondik Gábor Kultúrpoint Iroda munkatársának, Ács Péter a Külügyminisztérium EU Belső Piaci és Jogi Főosztályának referensének, Inkei Péter a Budapest Kulturális Obszervatórium igazgatójának, Hajas Gizella NKA Kulturális Fesztiválok Kollégiumi titkárának, hogy személyes találkozást biztosítottak számomra, szakmai beszélgetés keretén belül segítették dolgozatom megírását és rendelkezésemre bocsátottak adatokat, információkat.

2. Hagyományos művészettől a kreatív iparágig

A kulturális és kreatív ágazatokra általában „puha területként” tekintünk, amelynek gazdasági hatásai szinte elhanyagolhatók, megtérülésüknél jóval fontosabbnak gondoljuk jóléti vagy társadalmi hatásukat. Egy jó film, színházi előadás vagy könyv sosem lesz olyan közvetlen hatással egy ország, vagy akár az unió gazdasági teljesítményére, mint más, „keményebb” területek – mondjuk az autóipar, a kereskedelem vagy a szolgáltatóipar termékei –, de a kreatív szektor hatása jóval nagyobb, mint elsőre gondolnánk. Ez a szektor ugyanis számtalan más területtel összefügg, és emellett ez adja az EU összesített GDP-jének 4,5%-át, munkaerejének 3,8%-át – azaz ma kb. 8,5 millió embert foglalkoztat az Unió országaiban. Ezt a komoly gazdasági potenciált érdemes megfelelően kihasználni. Többek között ez a felismerés vezette a Bizottságot, amikor az EU kulturális területeit támogató új keretprogramra tett javaslatot. Dolgozatom témájaként az Európai Unió kultúrához való hozzájárulását figyelem meg, amibe a klasszikus művészeti ágazattól a kreatív művészeti terület is megtalálható. Lépést tartva az unió törekvéseivel szükségét érzem, hogy egy új perspektívába helyezve a magyar kultúra szegmensét, mi is kiszélesítsük a művészetekhez, kultúrához fűződő gondolatrendszerünket.

Mivel a fogalom viszonylag új, ezért fontos definiálni a górcső alá vetett területet. A kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló 2005-ös UNESCO-egyezményben olvasható, hogy a kulturális iparág: ágazat, amely olyan árut vagy szolgáltatást állít elő vagy terjeszt, amely létrehozása idején sajátos jellege, felhasználása vagy végcélja szerint kulturális kifejezést testesít meg vagy közvetít, függetlenül attól, hogy kereskedelmi értékkel bír-e. A hagyományos művészeti ágazatok mellett (előadóművészetek, képzőművészetek, kulturális örökség – többek között az állami szektor) ide tartozik a film, a videó, a televízió és a rádió, a videojátékok, az új média, a zene, a könyvek és a sajtó is.

A Zöld Könyv – a kulturális és kreatív iparágak potenciáljának felszabadításáról szóló tanulmányban Kreatív iparág egy másik szemszögből van ismertetve: az ágazat, amely a kultúrát használja alapanyagként (input), és kulturális dimenzióval bír, jóllehet az általa előállított eredmény (output) gyakran funkcionális. Ide tartozik az építészet és a dizájn, amely szélesebb folyamatokba integrálja a kreatív elemeket, valamint az olyan aláágazatok is, mint a tervezőgrafika, a divattervezés vagy a reklámszakma.

Fontos megemlíteni, hogy a fogalomhoz kapcsolódik még egy terület. A kreativitást kétféle módon értelmezzük. Egyrészt az uniós terminológia szerinti kreativitást értjük alatta (pl. filmművészet), másrészt pedig ide soroljuk a hagyományos népi mesterségeket, mint a szövés, nádfonás, agyagozás stb. Utóbbi tevékenységek nemcsak a személyiség formálásához járulnak hozzá, de a kulturális vidékfejlesztés fontos eszközei is: a hagyományok átadása, elsajátítása gazdasági és foglalkoztatási potenciált is magában rejt, hiszen az elsajátított tudást sokan később a megélhetéshez is tudják kamatoztatni. A fenntartható gazdaságfejlesztés – alapvetően a kreatív gazdaság – megalapozása érdekében igen fontos a „társadalmi kreativitás” fejlesztése is a kulturális szektorra jellemző közösségi művelődéssel, a szociális problémák megfogalmazásával, a szociokulturális nevelés rendszerének kiépítésével.

Magyarország adottságai is kiválóak: kreatív tehetségeink nemzetközi eredményei – a Rubik-kockától a Prezi.com sikeréig – végig kísérték az elmúlt évtizedeket.

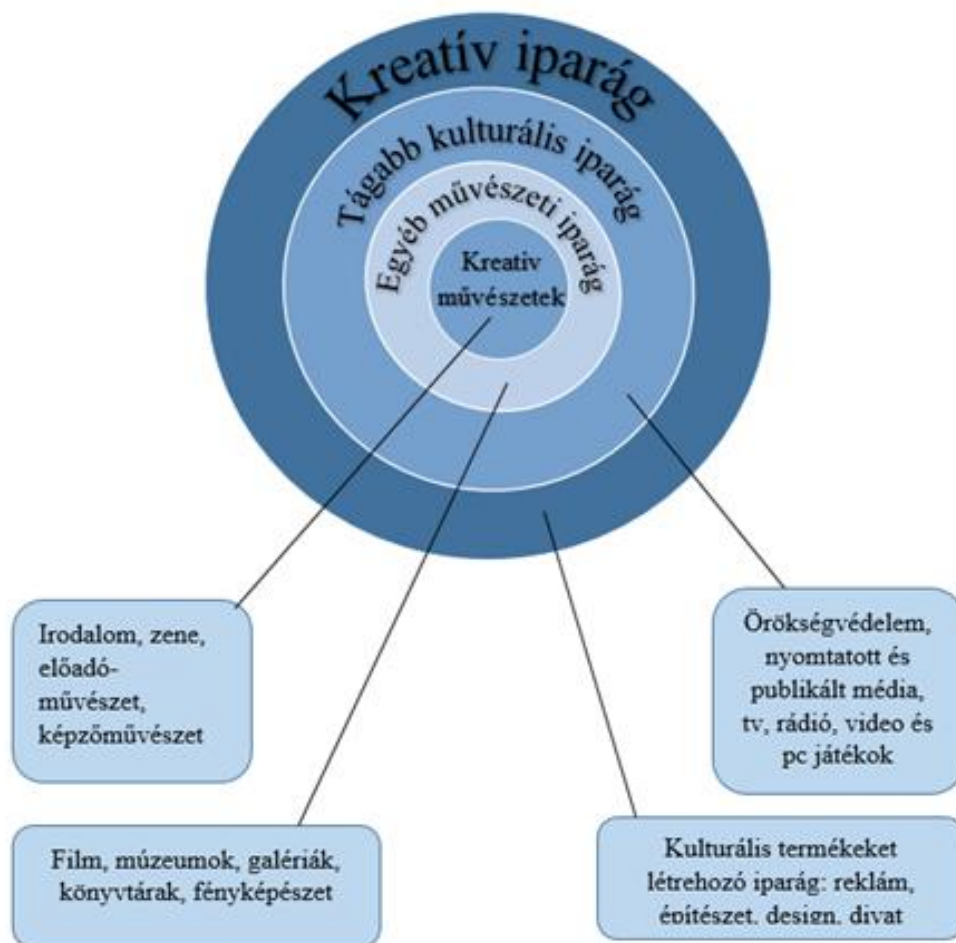
Kreatív iparágak együttes bruttó hozzáadott értéke 987 milliárd Ft-ot képviselt, ami a nemzetgazdasági bruttó hozzáadott érték 6,67%-ával volt egyenlő. A kreatív iparágakon belül az elsődleges szerzői jogi ágazatok bruttó hozzáadott értéke 2002-ben 586 milliárd Ft-ot tett ki, ami a nemzetgazdasági GDP 3,96%-ának felelt meg (Magyar Szabadalmi Hivatal által 2006. évben készített tanulmány szerint).¹

A hagyományos művészet és a kreatív iparágak összefüggésének a szemléltetéséhez David Throsby koncentrikus kör-modelljét vettem alapul. Itt jól látszik, hogy a klasszikus értelemben vett művészeti ágak vannak a modell magjában és ezekből bontakozik ki az új kreatív ágazatok. A hagyományos művészeti terület köré épül fel a film, könyvtár, múzeum, galériák területe. A tágabban vett iparág egy szélesebb körben ragadja meg a kulturális szférát. Az örökségvédelem, a média, szoftvertermékek ugyanúgy ennek a körnek a részei. A hagyománymodell legutolsó része az az ipar, ami a művészetekből előállított termékeket tartalmazza. Throsby egy újabb ábráját felhasználva szeretném megmutatni, hogy ugyan ezek a területek egymásból alakultak ki, de szoros összefüggés van az összes művészi, kreatív terület között, és a kreatív iparágak tartják össze. Fontos a művészetek támogatása, hiszen úgy a többi szektor is gyarapodik, ami gazdasági növekedéshez vezet.

¹ <http://www.matisz.hu/Kreativ-Iparagak-Platformja.297.0.html> (letöltés ideje 2013.november 10.)

A dolgozatomban az elmúlt hét éves keretprogramok ismertetése után a következő hét év tervezetét szeretném bemutatni, aminek az alapja a kreatív iparágak támogatása és egy kultúra alapú gazdaság kialakítása.

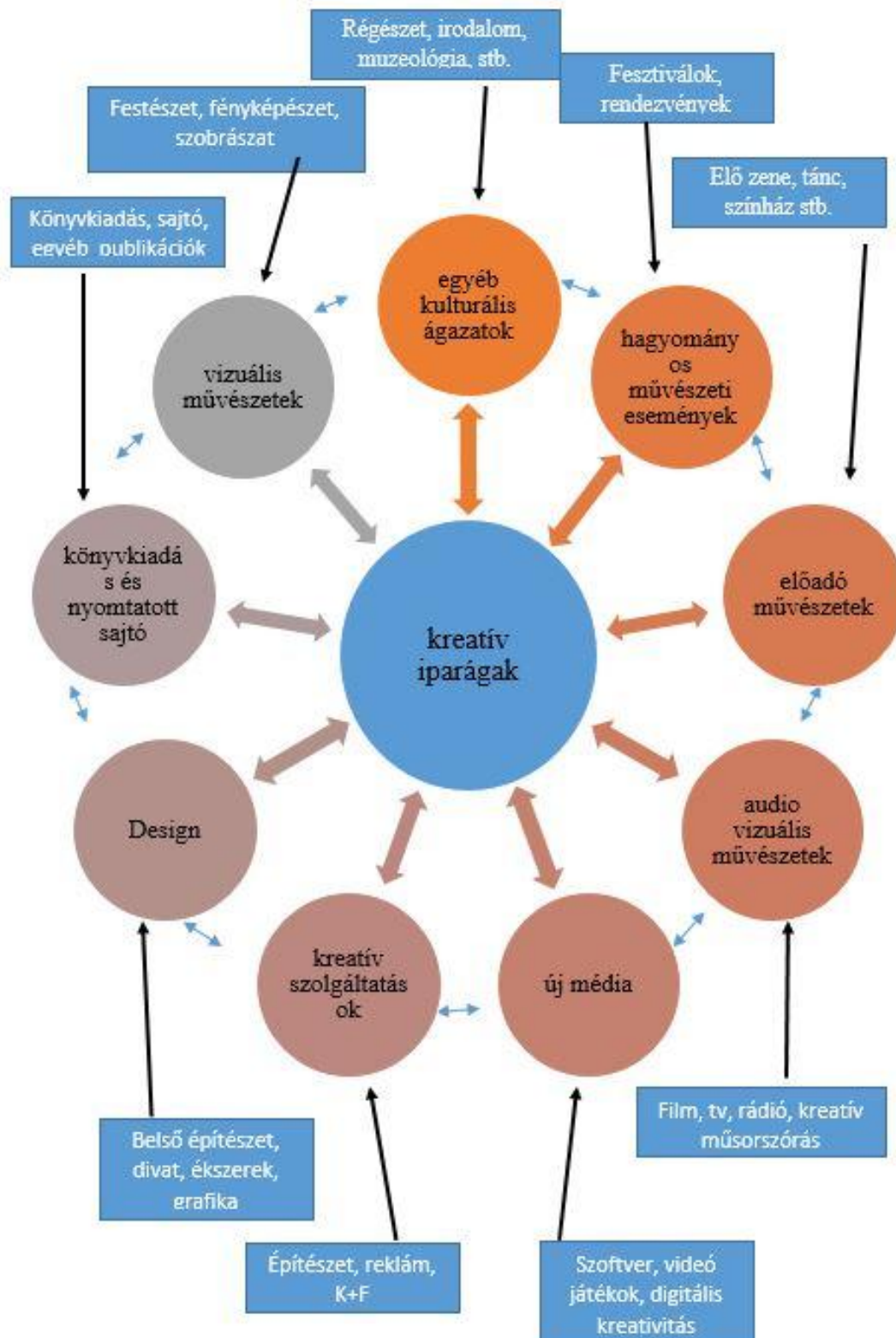
A kreatív iparágak koncentrikus kör-modellje

Forrás: David Throsby (2008) „A kulturális iparágak koncentrikus kör-modellje” Cultural Trends, vol.17, no.3, 147-164.o.

1. ábra

Kulturális ipar kapcsolati rendszere

Forrás: <http://www.grin.com/en/e-book/212337/creativity-as-a-shortcut-to-economic-prosperity>

2. ábra

3. Kulturális stratégia

3.1 Magyar kulturális stratégia

A fejezet ismertetése előtt először is fel kell tenni az egyik legsarkalatosabb kérdést: van-e önálló kulturális stratégiánk? Ezt a kutatásom során minden egyes szakembertől megkérdeztem és betekintést nyertem a kérdéskör összetettségéről. Dolgozatom írásának utolsó fázisában alkalmam nyílt arra, hogy Halász János államtitkár úrral történt személyes találkozás során választ kapjak. Elmondása szerint nincs önálló kulturális stratégiánk, hiszen a legfontosabb, hogy az aktuális kormányzati stratégiával összhangban az adott irányelvek mentén, minden állami szervezet céljával megegyezően szolgálja a kulturális törekvésünket.

A kultúra újfajta, horizontális jellegű (szektorokat átfogó) stratégiai megközelítését kell hangsúlyozni², különös tekintettel a kultúraösztönző szerepére a kreativitás és innováció terén, melyek nagymértékben hozzájárulhatnak a gazdasági növekedéshez és a foglalkoztatáshoz. A kultúra számos állami szervezet irányítása alá esik, így a legfontosabb, hogy a mozaikos jellegét megőrizve horizontálisan kezeljék.

Ha a kulturális politikát megfigyeljük, akkor három összefüggő területet tudunk elhatárolni. Az intézményi, támogatási és fejlesztési terület egymástól ugyan elkülönített, de mégis egy egységet alkotnak. Ha a kulturális politika prioritásait szeretnénk meghatározni, akkor ennek a három területnek az irányát kell vizsgálni. Az egyes területek mit tartanak hangsúlyosabbnak. Államtitkár Úr kiemelte, hogy a kulturális politika egyik kiemelkedő céljának lehet tekinteni, hogy ne a kulturális tartalomhoz formálják a kulturális helyszíneket, hanem a helyszínhez (közösségi terek, múzeumok, színházak) formálják ki a kulturális tartalmat. Ezen az elgondolás mentén tudjuk felvázolni a strukturális alapokból nyert operatív programok forráselosztását. Amíg a TIOP kialakítja a kulturális és közösségi teret (pl. Agóra program), addig a TÁMOP megtölti a felépített rendszert humán és szellemi erőforrással.

Ehhez az elgondoláshoz kapcsolódik véleményem szerint az a törekvés is, hogy tudatos kialakításra kerüljön egy úgynevezett „harmadik hely” az EU források bevonásával. A harmadik hely fogalmát Ray Oldenburg amerikai szociológus alkotta meg és a kifejezést a közösségépítésben olyan társadalmi környezetre használják, amely eltér a két megszokott

² A spanyol- belga-magyar elnökségi trió (2010-2011) egyik prioritásában jelent meg

társadalmi környezettől, az otthonától és a munkahelytől (utóbbihoz tartozik az iskola is). A harmadik helyeknek a civil társadalom, a demokrácia, polgári elköteleződés fejlődése szempontjából játszanak fontos szerepet, mivel a valahova tartozás, helyi kötődés érzését teszik átélhetővé. A harmadik helyek a közösségi élet „horgonyai” amelyek megkönnyítik az emberek közötti – az előbbi két helyhez képest – szélesebb körű és kreatívabb interakciókat. Minden társadalomban vannak harmadik helyek, ami viszont a modern kor jellegzetessége, az az, hogy az emberek szándékosan keresik fel ezeket a helyeket, és aktuális társadalmi szükségleteik részének tekintik azokat.

A másik fontos irányvonalnak tekinthető a kreatív szektorok támogatása. Ez a törekvés szoros kapcsolatban áll az Európai Unió kulturális politikai prioritásával.

Néhány EU-tagállam már stratégiaiilag átállt a kultúra-alapú, vagy a kulturális és kreatív ágazatokra alapuló hosszú távú fejlesztési stratégiákra, emellett más országok is tisztában vannak azzal, hogy fontos lenne a kultúrát a fejlesztéspolitika ösztönzőjévé tenni. A gazdasági recesszió hatására ez a célkitűzés háttérbe szorult, de újra napirenden van, s aktualitása megmutatkozik abban is, hogy az új EU-s keretprogram által a jövőben kiírt támogatások lehetőséget tudnak teremteni a kreatív szektor kiemelésére.

3.2 Magyar kultúrafinanszírozás kapcsolata az EU támogatási rendszerével

Vannak területek, ahol a társadalmi igények kielégítésében komoly szerepe van a piacnak, az öngondoskodásnak, a társadalmi önszerveződésnek is az állam mellett. Idetartozik többek között a kultúra, mint termék és szolgáltatás. Választ kell találni arra, hogy a kultúra, a közművelődés melyik szelethez igényel állami gondoskodást és milyen mértékűt, melyik tehető ki a piacsabályozó erejének. (Stark [2008]66 o.)

A magyar kultúrafinanszírozásban a közvetlen állami szerepvállalás a legmeghatározóbb forma. Az Európai Unió tagállamai közül a GDP-arányos közvetlen állami támogatás mértékét tekintve Magyarország az egyik legmagasabb értékkel rendelkezik. Ez 2004-ben a legmagasabb volt az EU-ban az 1,6%-os szintjével, és az azt követő években is az első háromba tartozott. Elmondhatjuk, hogy Magyarország az úgynevezett koordinált kultúrafinanszírozási modellt alkalmazza, amely előnyben részesíti az állam aktív szerepvállalását.

A rendszerváltást követően az angolszász kultúrafinanszírozás egyes elemeinek a meghonosítására, átvételére tett kísérletet. Ennek hatására robbanásszerűen alakult ki a nonprofit szektor, mely a magyar kulturális szektor új, a közvetett állami szerepvállalást szimbolizáló elemévé vált. A forrásallokáció is decentralizálttá vált, ami a központi kormánytól a helyi önkormányzatok felé történő forráselosztás delegálását jelenti. A kulturális szektor piaci alapokon történő működésének bevezetésére tett kísérletek ellenére az állam aktív szerepvállalása továbbra is domináns. (Tóth [2013] 166.o)

A hazai fejlesztéspolitikába a kultúrát az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió emelte be, amikor a kultúrát a gazdaságfejlesztés egyik alapjaként kezelte és elismerte, hogy Magyarországon a kulturális ellátáshoz való hozzáférés erősítésére és a kulturális intézményrendszer infrastruktúrájának javítására van szükség. Ez egyben megteremtette az alapot az uniós fejlesztéspolitikával való kapcsolódáshoz is – a Lisszaboni Stratégia megvalósításához szükséges fejlesztési irányok és intézkedések a „Nemzeti akcióprogram a növekedésért és foglalkoztatásért” c. dokumentumban fogalmazódtak meg. (Koós [2013] 24 o.)

A hazai stratégia lényegében az európai stratégiai alapelvekre épült, készítésében meghatározó volt az uniós programokkal való összhang megteremtése.

A Kulturális Modernizáció Irányai (2006) új irányokat jelenített meg a kultúra és az oktatás kapcsolatában, a két terület egymáshoz való közelítésében és hálózatközpontú fejlesztésében. Épülve a hazai Élethosszig tartó tanulás-stratégiára, alapvetően a kulturális szolgáltatásokhoz való hozzáférés kibővítését tűzte ki célul az egész életen át tartó tanulás lehetőségeinek javításán keresztül.

4. Az Európai Unió kulturális törekvései

„Hacsak nem tagadja meg önmagát, Európa nem épülhet fel nyelveinek sokszínűsége tiszteletben tartása nélkül. (...) Az Európai Unió biztosította, legalábbis ideiglenes határain belül, az áruk, a tőke és a személyek szabad áramlását. Itt az idő, hogy foglalkozzon a tudás, a művek és a képzelet szülte alkotások szabad áramlásával is, felelevenítve a történelmi Európa termékeny időszakait. Itt az idő, hogy az európaiak megtanulják saját nyelveiken az egymással való beszélgetést. Európa nyelveinek felértékelése hozzájárulna ahhoz, hogy a polgárok megbékéljenek Európával.”³

Ezeket a gondolatokat Paolo Fabbri olvasta fel nyilvánosan 2008. szeptember 26-án, a Sorbonne-on (Párizs) megtartott Soknyelvűségi Konferencia előtt s neves európai művészek ⁴aláírásával közös felhívást intéztek az Európai Unió állam- és kormányfőihez: Európa kohéziójának, kulturális kisugárzásának megőrzéséhez szükség lenne egy mélyreható kulturális programra.

A kultúra fontosságát és egyre növekvő aktualitását az is jelzi, hogy az elmúlt években soha nem látott ütemben követik egymást az európai kulturális politika formálását célzó nemzetközi konferenciák, politikai szint érdeklődésével kísérve. A 2004-ben Berlinben, 2005-ben Párizsban és Budapesten, 2006-ban Granadában megrendezett konferenciákon politikusok, szakértők, művészek nem kisebb célokat tűztek maguk elé, mint hogy egy közös platformon megvitassák az Európai Unió kulturális politikájának jövőjét. A 2005 novemberében megrendezett *Befogadó Európa?* címmel budapesti tanácskozáson – résztvevő 35 ország kulturális minisztériuma és 12 minisztere mellett José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke, valamint Ján Figel’ kulturális ügyekért felelős biztos is felszólalt. A *Befogadó Európa? Látóhatár 2020* című háromnapos tanácskozást,

3

http://www.transeuropeennes.eu/ressources/pdfs/Plus_d_une_langue_pour_une_politique_europeenne_de_la_traduction_Hongrie_88.pdf (letöltve 2013.11.17)

⁴ Első aláírói : Adonis; Vassilis Alexakis; Etienne Balibar; Tahar Ben Jelloun; Yves Bonnefoy; Barbara Cassin; Michel Deguy; Emmanuel Demarcy-Mota; Claude Durand; Umberto Eco; Paolo Fabbri ; Maurizio Ferraris; Michèle Gendreau-Massaloux; Ghislaine Glasson Deschaumes; Yves Hersant; François Jullien; Julia Kristeva ; Eduardo Lourenço; Amin Maalouf; Robert Maggiori; Federico Mayor ; Ariane Mnouchkine; Edgar Morin ; Manoel de Oliveira ; Jacqueline Risset; Fernando Fernandez Savater; Antonio Tabucchi ; Jürgen Trabant; Heinz Wismann

amelyre 16 kulturális miniszter, értelmiségiek és művészek érkeztek Budapestre az Európai Unió tagállamaiból - annak a törekvésnek a jegyében rendezték meg, hogy az európai integráció folyamatában nagyobb szerep jusson a kulturális tényezőnek.⁵ Ján Figel, az Európai Bizottság szlovák nemzetiségű új kulturális biztosa arról szólt, hogy az EU legutóbbi bővítése gazdagította Európa sokszínűségét, ez a kontinens erőssége. A tagállamoknak közös gyökerekből, közös teret kell építeniük - tette hozzá. Ugyancsak jelzés értékű, hogy az Európai Bizottság a 2008-as évet a kultúrák közötti párbeszéd európai évének nyilvánította.

2011-ben Magyarország ismét kiemelt hangsúlyt fektetett a kultúra szerepére a 2010 nyarán megjelent Európa 2020 Stratégia végrehajtásában. Elnökségünk során megvizsgáltuk, milyen módon tud a kultúra hozzájárulni az európai versenyképesség társadalmi-gazdasági feltételeinek erősítéséhez. Célunk az eddig elért eredményeket figyelembe véve megtalálni azokat a területeket, eszközöket és formákat, amelyek segítségével a kultúra hozzájárulhat a Stratégia alapvető célkitűzéséhez, egy intelligens, fenntartható és befogadó módon növekvő Európa kialakításához. A kétnapos konferencia célja, továbbá az volt, hogy azonosítsa a kultúra nyújtotta lehetőségek kihasználását a gazdaságban, az oktatásban. A konferencia figyelmet fordít a kreatív és kulturális iparágak fejlesztésére, a kultúra és az innováció közötti kapcsolatra, a kulturális fejlesztések megerősítésére, amelyek Kreatív Európa keretprogramban kiemelten megjelennek.

4.1 Európai Unió kultúrafinanszírozása

Ha visszatekintünk az elmúlt évtizedre, akkor megállapíthatjuk, hogy az Európai Unió kulturális tevékenysége alig több mint húsz esztendő múltára tekint vissza. Az Európai Közösségnek Maastricht előtt nem volt szerződéses együttműködése kulturális téren. Kimondottan törekedtek arra, hogy a kultúra ne kerüljön az Európai Közösségek fennhatósága alá. (Zongor [2008] 41.o.) A Római Szerződésben csak oktatásról esik szó. A kultúrához kapcsolódóan csak a tudományos kutatás és a műszaki fejlesztés kérdése került elő. Ezt követően a Római és a Maastrichti szerződés között a hagyományosan értelmezett kultúra területén megkezdődtek az irányelvek meghatározása. A kulturális örökség védelméről szóló rendeletet az Európai Parlament 1974-ben hozta meg, amit az Európa

⁵ <http://www.euvonal.hu/index.php?op=hirek&id=2296> (letöltve: 2013.11.13)

Kulturális Fővárosa kezdeményezés folytatott. Kiemelt fontosságúvá vált az építészeti örökségek védelme, az olvasás előmozdítása a fordítás és könyvkiadás támogatása által.

Az európai kultúrpolitika konkrét céljait az 1992-ben megfogalmazott Maastrichti Szerződés 128. cikkelye (később, 1997-ben, az Amszterdami Szerződés 151. cikkelye) határozta meg. Ennek értelmében az Uniónak segítenie kellett a nemzeti kultúrák megőrzését úgy, hogy közben ne sérüljön más nemzeti vagy regionális kultúrának a tisztelete. Maastrichti Szerződés óta a kultúra deklaráltan tagállami kompetencia, s ennek megfelelően harmonizált jogszabályok kötelezően nincsenek.

Ha Az Európai Unió törekvéseit nézzük, akkor fontos leszögezni, hogy a kultúra vonatkozásában az Európai Unió nem törekszik arra, hogy előíró magatartást tanúsítson, a hangsúly a kultúra támogatásán, a kulturális tevékenység ösztönzésén van, a döntés joga azonban alapvetően a tagállamok kezében, azaz nemzeti szinten marad. A másik fontos elv, amely maradéktalanul kell, hogy érvényesüljön az uniós kulturális politika területén is, a szubszidiaritás elve. Az Európai Unióról szóló Szerződésben az unió nem szabhat meg kultúrpolitikai prioritásokat, de támogathat kulturális törekvéseket, önkéntes projekteket, amik egy-egy országnak szellemi és anyagi bevételt szerez.

A Bizottság a kilencvenes évek közepétől kezdetben 3–4 éves, napjainkban viszont már hétéves koncepció köré szervezi a kulturális terület támogatását, gondosan alátámasztva elemzésekkel, dokumentumokkal. A kultúra része a mindenkori elnökség programjának is.

Az EU arra törekedik, hogy Európa közös kulturális örökségét – vagyis a nyelv, az irodalom, a színház, a filmművészet, a táncművészet, a műsorszórás, a képzőművészet, az építészet, az iparművészet stb. területén született alkotásokat – megőrizze, és hozzáférhetővé tegye az érdeklődők számára.⁶ Mivel az Európai Uniónak nincs kulturális szférára vonatkozó közösségi vívmánya (acquis), így minden tagállam számára elfogadható, lépésekben megvalósuló kultúrpolitika kialakítására van szükség, amely biztosítja az unió és tagállamok kulturális ágazatában a fenntartható fejlődést.

⁶ http://europa.eu/pol/cult/index_hu.htm (letöltve 2013.11.06)

Az EU az alábbi intézkedésekkel támogatja a kulturális és a kreatív ágazatokat:

- támogatási programokat indít annak elősegítésére, hogy az ágazati szereplők kiaknázhassák az EU piacában és a digitális technológiákban rejlő lehetőségeket;
- finanszírozást nyújt;
- kutatási projekteket támogat;
- ösztönzi az együttműködést az EU határain belül, illetve nem uniós partnerekkel is.

Több uniós szakpolitikai terület kapcsolódik valamilyen módon a kultúrához. Ezek közé sorolható többek között az oktatás (és a nyelvtanulás), a tudományos kutatás, az információs és kommunikációs technológiák támogatása, a szociálpolitika és a regionális fejlesztés.

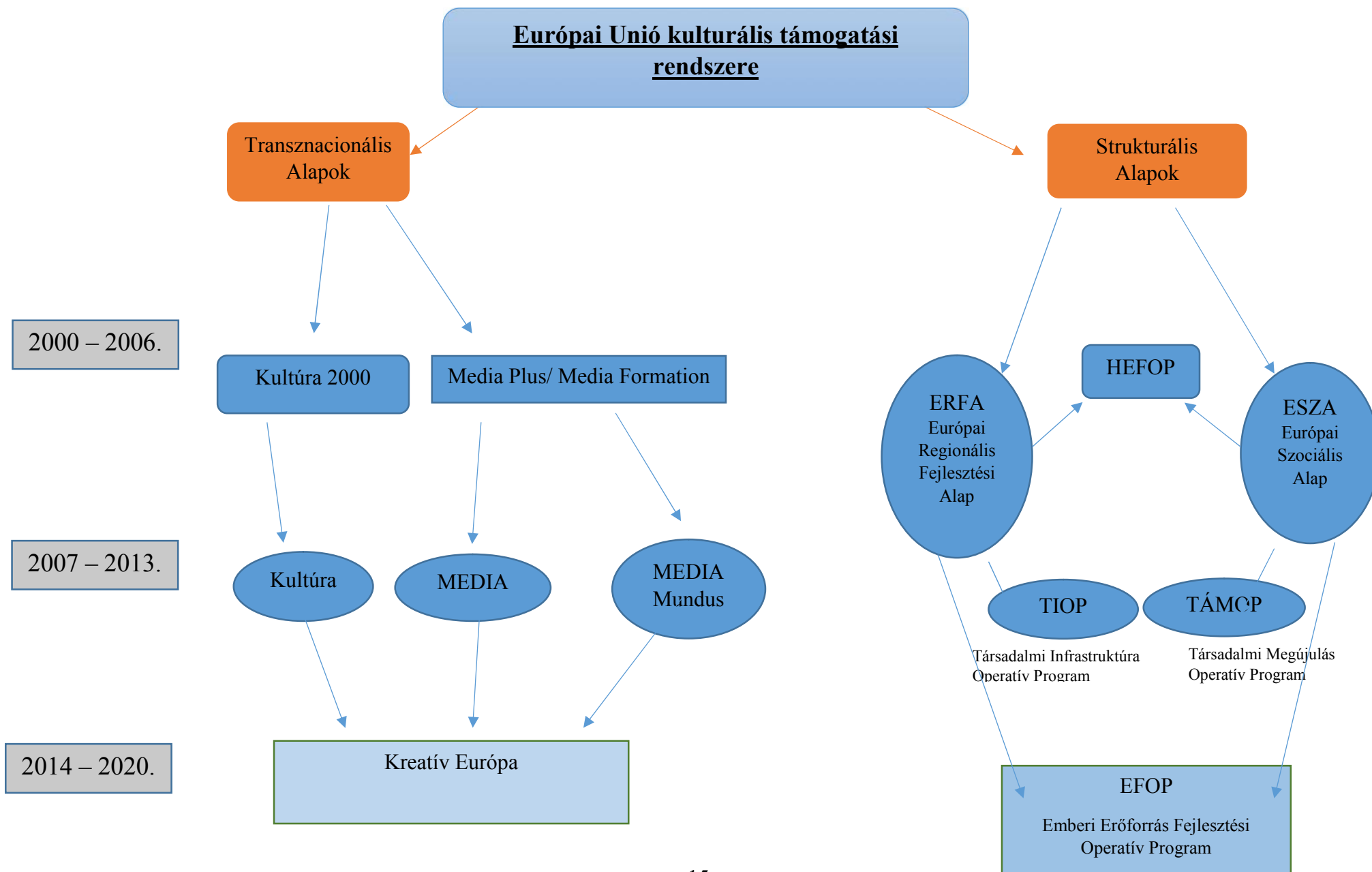
Az Európai Unió alapvetően kéttípusú forrást kínál a kulturális terület támogatására. Az egyik típusba az un. transznacionális források, a másikba a strukturális alapok tartoznak. A transznacionális csoportba tartozó források közé olyan programok sorolódnak, mint a Kultúra 2000 és a folytatásaként a Kultúra Keretprogram, amelyek a nehezen megfogható „európai dimenzió” jellemzőivel rendelkeznek. Ezzel szemben a strukturális alapok nem az európai kulturális dimenzió mentén nyújtanak kulturális célú támogatásokat, hanem a kultúrát, mint a gazdaság egyik területét támogatják. A strukturális alapok és a transznacionális források közötti legfontosabb különbségek Zongor Attila tanulmánya alapján a következő táblázat mutatja:

Transznacionális források

- Európai dimenziójú projekteket támogat
- együttműködő partnerek / társszervezők nyújthatják be a projekteket
- centrális döntéshozatal (Brüsszelben)
- kis- és közepes méretű támogatások
- 13 éves projektek megvalósításán van a hangsúly

Strukturális alapok

- meghatározott földrajzi területet támogat
- partneri együttműködés nem szükséges
- döntéseket nemzeti/regionális szinten hozzák
- jelenősek az elérhető összegek
- a tőkeberuházásokon és a munkaerőpiacon van a hangsúly

4.1.1 Transznacionális források

1996-ban indították útjára a Kaleidoszkóp programot s egy évre rá az Ariane és Rafael program is kezdetét vette. A Kaleidoscope program (1996-1999) célkitűzései művészeti tevékenység támogatása, kulturális termékek piacának szélesítése, európai művek szélesebb körű megismertetése voltak. Az Ariane program (1997-1999) az irodalmi művek terjesztéséhez, valamint minél több nyelvre való lefordításához járult hozzá. A Raphael program (1997-1999) a kulturális örökség megőrzésére és helyreállítására jött létre. 2000-től a különböző programokat egyetlen, átfogó programban egyesítették, ami a Kultúra 2000 nevet kapta. Ez a 2000-2006 közötti időszakban az alkotó tevékenység támogatásával és a kulturális ismeretek terjesztésének előmozdításával foglalkozott. Mindez a tagállamok kulturális szereplőinek összefogása révén valósult meg.

A Kultúra 2000 programot felváltó Kultúra 2007-2013 program meghaladja az eddigi, kifejezetten ágazati megközelítést és inkább interdiszciplináris módon közelít a kultúrához. A keretprogram az alkotók, a kulturális élet szereplői és a résztvevő államok kulturális intézményei közötti kulturális együttműködés fejlesztésével – a kultúra területén dolgozók mobilitásán, a művek, valamint a művészeti és kulturális termékek országok közötti áramlásán és a kultúrák közötti párbeszéden keresztül – igyekszik elősegíteni az európai polgári azonosságtudat kialakulását.

„Kultúra program” 1855/2006/EK határozata, a következő célkitűzéseket fogalmazza meg: „A kulturális és nyelvi együttműködés és sokszínűség támogatása, azáltal hogy ösztönzi az európai polgárok közvetlen részvételét az integráció folyamatában, egyben ahhoz is hozzájárul, hogy az európai polgárság kézzelfogható realitássá váljon.” [1855/2006/EK, I. 372, 1. o.] A határozat hangsúlyozza a regionális, nemzeti és európai szinten megvalósuló kultúrpolitikák kialakítását és fejlesztését, mindezt a lisszaboni stratégia szellemiségében a kulturális ágazat erősítésével összhangban. Fontos célkitűzése a határozatnak, hogy „a közösségi fellépés a kulturális együttműködések területén folytatott nemzeti vagy regionális tevékenységeket egészíti ki.” [1855/2006/EK, I. 372, 3. o.]

Idén lezáruló hét éves keretprogramot a Kreatív Európa program váltja fel. A program keretében az Unió a korábbiaknál jelentősebb támogatást kíván nyújtani a filmművészet, televízió, kultúra, zene, előadó - művészet, kulturális örökségvédelem területén és az

ezekhez kapcsolódó területeken dolgozók ezrei számára. Későbbi fejezetben részletesen szeretném ismertetni az új program célkitűzéseit, változtatásait.

4.1.2 Strukturális alapok

Magyarország 2004-ben csatlakozott az Európai Unióhoz, és ezt követően jogosulttá vált az EU strukturális alapjainak és Kohéziós Alapjának támogatására. Ezeknek az alapoknak az elsődleges célja, hogy segítség a tagállamok fejlettségi különbségének csökkenését. (Zongor [2005] 78 o.)

2007-ben indult útjára az Európai Unió új, hét éves programozási időszaka, amelynek az ESZA (Európai Szociális Alap) és ERFA (Európai Regionális Fejlesztési Alap) által támogatott irányok mentén egymástól elhatárolt, a két alap egyedi támogatási rendszeréhez illesztett operatív programok jöttek létre. Tisztán ERFA, azaz jóformán infrastrukturális, gazdasági és beruházási tartalmú hazai operatív program, ami a kultúrához is szervesen köthető a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP) pedig a szolgáltatás-fejlesztéshez szükséges infrastruktúra-fejlesztést és eszközbeszerzési tevékenységek számára nyújtott támogatást. A kultúra támogatása az infrastrukturális beruházásain és a humán erőforrás fejlesztésén keresztül valósul meg.

Az ESZA kapcsolódású program a Társadalmi Megújulás Operatív Programja (TÁMOP), amely a kulturális vonatkozású fejlesztések azon részére jutottat forrásokat, amelyek a kulturális intézmények oktatási vonatkozású szolgáltatásainak mennyiségi, minőségi jellegű fejlesztéséhez kapcsolódnak.⁷ (Dóczi [2012] 7 o.)

Az EMMI Kulturális Fejlesztési, Örökségvédelmi és Igazgatási Főosztály munkatársa ismertette, hogy a következő időszakban az ERFA és ESZA összeolvadásával 2007 és 2014 között EFOP (Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program) néven folytatódik a két program. Ezen belül elkülönülve megjelenik a gyarapodó tudástőkére szánt támogatási rendszer, beleértve az infrastruktúrát és szolgáltatásokat. Új operatív program GINOP néven folytatja az eddigi tervezetet. Kulturális területen pl. a közgyűjtemények, múzeumok, levéltárak, könyvtárak fejlesztése. A fő program másik ága a társadalmi befektetés, mint infrastrukturális, mint szolgáltatás területén. Itt a leghangsúlyosabb területet a közművelődés és a közösségi terek kialakítása.

⁷ Dános Zsolt: A társadalmi Megújulás Operatív Program oktatási céljai és fejlesztései

A következő hét évre a legfőbb kihívása a programnak, hogy az elmaradottabb régiók képesek legyenek felzárkózni, azokat a kihasználatlan tereket, amelyek adottak kulturális helyszín létrehozásának, azokat ki tudják használni. Vidéki kisebb településeken is elérhetőek legyenek olyan korszerű eszközök, amelyek megkönnyítik a tanulást.

5. Kultúra 2007-2013 keretprogram

A program általános célja az európai kulturális együttműködések támogatásával járulni hozzá az „európai állampolgárság” fogalmának kialakulásához, kiemelve a közös kulturális térséget, amelyet a közös örökség és a gazdag kulturális sokszínűség jellemez. Magyar szervezetek 2001 óta vehetnek részt teljes jogú tagként a keretprogramban, az elmúlt időszakban a támogatott kb. 1400 projektből kb. 160-ban volt magyar résztvevő.

Azt sajnos nem tudjuk, hogy az egyes projektekben az egyes szervezetek mennyi pénzben részesültek, ez a partnerek belső megállapodásától függ. Ezt a program ismertetése végén egy részletes táblázat segítségével próbálom szemléltetni.

A nyerteseket a legtöbb esetben az Európai Bizottság Oktatási és Kulturális Főigazgatósága által meghirdetett, és az Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) által lebonyolított évenkénti, nyílt pályázati felhívások alapján választják ki. A pályázatok közvetlenül EACEA-hoz kerülnek, magyar vizsgálat alá nem kerülnek.

A Kultúra program a különféle támogatások révén három alapvető célt igyekszik elérni:

- elősegíteni a kulturális területen dolgozók nemzetek közötti mobilitását
- bátorítani a művészi és kulturális művek, termékek nemzetek közötti forgalmát, a műalkotások és kulturális javak nemzetközi áramlásának elősegítése
- ösztönözni a kultúrák közötti párbeszédet a tagállamok között

A programot három nagy terület köré szervezték: kulturális tevékenységek támogatása, működési támogatások, népszerűsítési tevékenységek.

5.1 Kulturális tevékenységek támogatása (1. terület)

A programban részt vevő országok kulturális szervezetei ezen a területen belül különféle, rendszerint nemzetközi összefogásban megvalósuló kulturális-művészeti projektjeikhez kérhetnek anyagi támogatást. A terület három alkategóriából áll. Ez a program fedi le a 77%-ot a tervezett teljes költségvetésből.

- Többéves együttműködési projektek (1.1. terület)

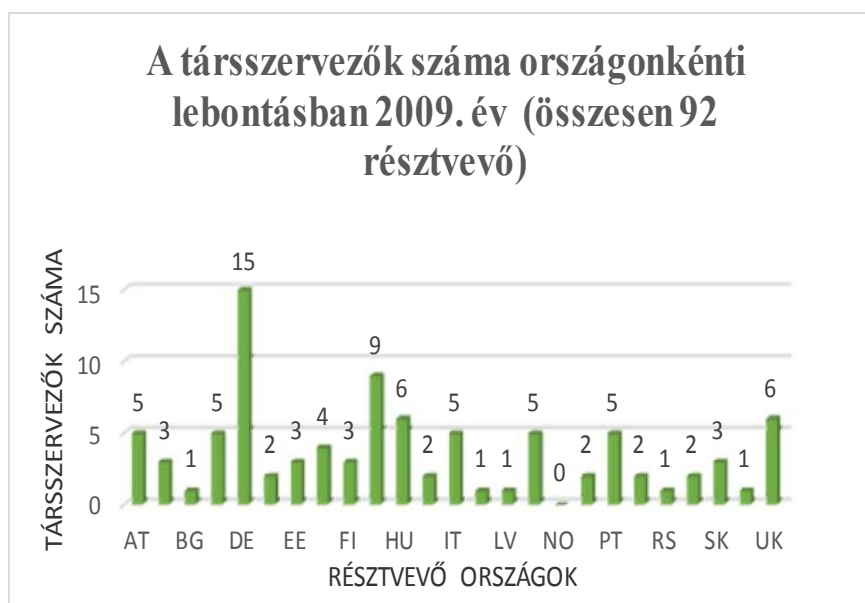
A projektekre 3-5 évig tartó kulturális együttműködésekkel lehet pályázni, melyekben legalább 6 ország egy-egy szervezetének kell részt vennie a kidolgozás, a végrehajtás és a finanszírozás során egyaránt. Az együttműködésben részt vevők közül egy szervezet vállalja a projektvezetői (koordinálási) feladatokat. A kérhető támogatás évi 200 ezer és 500 ezer euró között lehet, és ugyanennyit kell a szervezeteknek is összeadniuk (tehát a projekt összköltségvetése 1,2 millió és 5 millió euró között mozoghat). Az táblázatban látszik, hogy a magyarok aránya átlagosan mindösszesen 4,33% volt. 26 projektben vettünk részt, ebből 2 alkalommal főszerzőként működöttünk közre.

1.1. terület Többéves együttműködési projektek (3-5 év)				
Év	Főszerző	Társszerző	Összesen, minden ország	Magyarok aránya
2007.	0	1	10	10,00%
2008.	0	3	120	2,50%
2009.	1	6	101	6,93%
2010.	1	4	131	3,82%
2011.	0	4	90	4,44%
2012.	0	4	153	2,61%
2013.	0	4	200	2,00%
Összesen:	2	24	805	4,62%
26 projekt részvétele				

Forrás: Kultúrpont Iroda közlése alapján

1. táblázat

Az első évben még csak 10 ország vett részt az együttműködésben és egy magyar társszerző volt érdekelt benne. 2008-ra meghirdetett felhívások közül 11 támogatott projekt valósult meg, abból 3-ban van magyar résztvevő. A mellékletben olvasható a magyar részvételi támogatott projektek rövid ismertetője.

Forrás: EACEA (2009)

3. ábra

2010-ben a Szabadtéri Néprajzi Múzeum főszervezőként; Budapest Főváros Levéltára, a Magyar Országos Levéltár, a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága és a Mozgó Ház Alapítvány társszervezőként vesznek részt a projektekben. Összesen 10 projektet támogattak, ebből 4-ben van magyar részvétel.

A magyar szervezetek 2011-ben is jól teljesítettek, mind a főszervezők, mind a társszervezők között számos ismerős névvel találkozhatunk. A hosszú távú támogatottak között szerepel az Artopolis Egyesület és a Sziget Fesztivál.

Együttműködési projektek támogatása (1.2.1. terület)

1.2.1 terület Együttműködési projectek (0-24 hónap)				
Év	Főszervező	Társszervező	Összesen, minden ország	Magyarok aránya
2007.	1	6	77	9,09%
2008.	4	15	411	4,62%
2009.	3	16	419	4,53%
2010.	1	14	494	3,04%
2011.	2	14	493	3,25%
2012.	0	12	525	2,29%
2013.	4	9	576	2,26%
Összesen:	15	86	2995	4,15%

101 projekt részvétele

Forrás: Kultúrpoint Iroda közlése alapján

2. táblázat

A támogatási keretben 0-24 hónapig tartó kulturális együttműködésekkel lehet pályázni, melyekben legalább 3 program-ország egy-egy szervezetének kell részt vennie a kidolgozás, a végrehajtás és a finanszírozás során egyaránt. Az együttműködésben részt vevők közül egy szervezet vállalja a projektvezetői (koordinálási) feladatokat. A kérhető támogatás 50 ezer – 200 ezer euró lehet, és ugyanennyit kell a szervezeteknek is összeadniuk (tehát a projekt összköltségvetése 100.000 és 400.000 euró között mozoghat).

- Műfordítási projektek (1.2.2. terület)

1.2.2. terület Műfordítási projektek				
Év	Főszervező	Társszervező	Összesen, minden ország	Magyarok aránya
2007.	3		93	3,23%
2008.	6		93	6,45%
2009.	11		87	12,64%
2010.	9		111	8,11%
2011.	5		95	5,26%
2012.	9		99	9,09%
2013.	8		91	8,79%
Összesen:	51		669	7,65%

51 projekt részvétele

Forrás: Kultúrpoint Iroda közlése alapján

3. táblázat

Itt már megjelent irodalmi művek lefordítása támogatható valamely európai nyelvről egy másik európai nyelvre. A pályázati csomag 1-10 művet tartalmazhat; támogatás csak a fordítás költségeire kérhető (megjelentetésre tehát nem), mely az összköltségvetés 50%-át teheti ki legfeljebb, összege pedig 2 ezer és 60 ezer euró között mozoghat. A lefordított műveket meg is kell jelentetni.

A külföldi kiadók ez évben Esterházy Péter, Nádas Péter, Márai Sándor, Szerb Antal, Konrád György, Darvasi László, Györe Balázs műveit fordították le különféle nyelvekre a keretprogramon belül.

- Együttműködés harmadik országokkal (1.3.5. terület)

Az Európai Bizottság minden évben megadja, mely országgal (esetleg országokkal) kezdhető ilyen projekt. 2008-ra a célország India vagy Kína lehetett. A következő évben,

2008-ban a keretprogram felhívása Brazíliára vonatkozott. A 2010-es pályázatoknál a célország Örményország, Azerbajdzsán, Belorusszia, Egyiptom, Grúzia, Jordánia, Moldova, a megszállt palesztin területek, Tunézia és Ukrajna lehetett. 2012-ben a kiválasztott ország Dél-Afrikai Köztársaság volt, 2013-ban Kanada, illetve Ausztrália. Ezekhez az együttműködésekhez a keretprogram legalább három országából egy-egy szervezet szükséges, továbbá egy partner a célországból. A tevékenységek felét a célországban kell lefolytatni. Maga a projekt 0-24 hónapig tarthat, a kérhető támogatás 50 ezer – 200 ezer euró lehet, és ugyanennyit kell a szervezeteknek is összeadniuk (tehát a projekt összköltségvetése 100.000 és 400.000 euró között mozoghat).

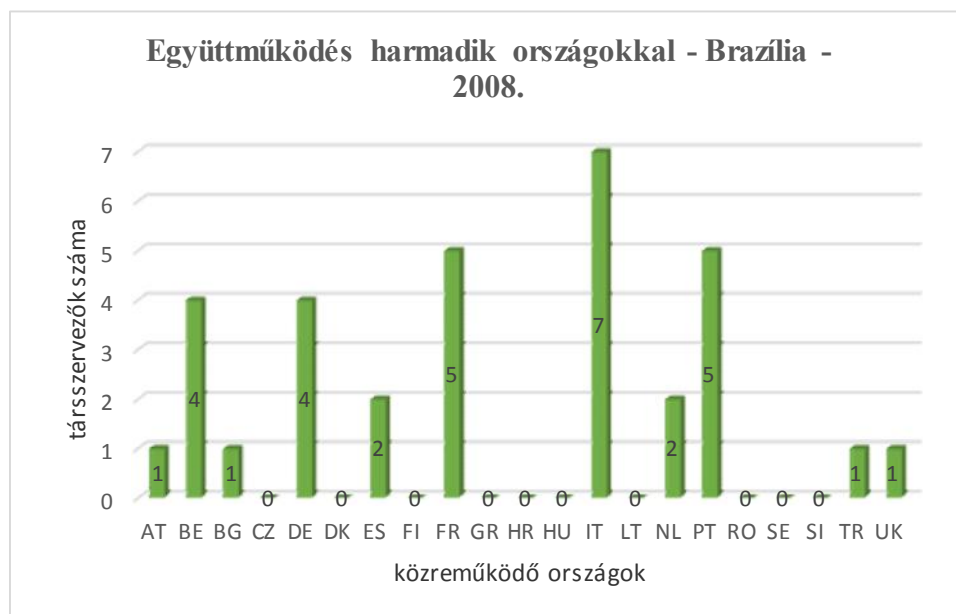
1.3.5. terület				
Kulturális együttműködési projektek harmadik országokkal				
Év	Főszervező	Társszervező	Összesen, minden ország	Magyarok aránya
2007.	0	2	82	2,44%
2008.	0	0	47	0,00%
2009.	0	0	83	0,00%
2010.	0	3	95	3,16%
2011.	0	2	57	3,51%
2012.	0	2	37	5,41%
2013.	0	0	12	0,00%
Összesen:	0	9	413	2,07%

9 projekt részvétele

Forrás:Kultúrpoint Iroda közlése alapján

4. táblázat

2008-es évben sem szerepeltünk a projektek megvalósításaiban. A következő ábra jól szemlélteti, hogy a Brazíliához kapcsolódó programsorozatok között nem vagyunk a szervezők között.

Forrás: EACEA (2008)

4. ábra

2010-ben összesen 16 projektet támogattak, ebből háromban van magyar résztvevő. Mindhárom magyar szervezet - a Jelenlét Kulturális Közhasznú Egyesület, a Piros Orr Bohócdoctörök Alapítvány és a Typotex Kft. is - társszervezőként vesz részt a támogatott projektekből.

Forrás: EACEA (2010)

5. ábra

A Nemrég közreadott adatok alapján 2011-ben a 57 benyújtott pályázatból 13 került kiválasztásra, ezek közül kettőben magyar társszervező is szerepelt: a VJ Torna Nonprofit Kft., valamint az Apodosz Alapítvány.

Az egyes országok közötti megoszlást a következő ábra mutatja:

Forrás: EACEA (2011)

6. ábra

1.3.6. terület: Európai kulturális fesztiválok támogatása

E terület célja az európai dimenzióval rendelkező és a program általános célkitűzéseire (azaz a szakemberek mobilitásához, a művek áramlásához és a kultúrák közötti párbeszédhez) hozzájáruló fesztiválok támogatása. A támogatás maximális összege 100.000 euró, amely az elszámolható költségek legfeljebb 60%-a. A támogatást az adott fesztivál egyszeri vagy háromszori megrendezésére lehet megadni.

1.3.6. terület Európai kulturális fesztiválok keretpartnersége (3év)				
Év	Főszervező	Társszervező	Összesen, minden ország	Magyarok aránya
2007.	-	-	-	-
2008.	-	-	-	-
2009.	-	-	-	-
2010.	-	-	-	-
2011.	0	0	18	0,00%
2012.	0	0	14	0,00%
2013.	0	0	11	0,00%
Összesen:	0	0	43	0,00%

0 projekt részvétele

Forrás: Kultúrpoint Iroda közlése alapján

5. táblázat

A Kultúrpoint Iroda által megadott adatok 2011 és 2013 között mutatja a részvételi arányokat. Magyarország egyik programban sem vett részt, 2011-ben 18 ország szervezésével valósultak meg a támogatott fesztiválok, majd 14 tagállam együttműködéséről beszélünk, ami az utolsó évben 11 tagállam részvételét jelenti.

5.2 Európai jelentőségű szervezetek működési támogatása (2. terület)

Az európai szinten, számos tagállam kulturális szervezeteinek bevonásával, részvételével tevékenykedő (ernyő)szervezetek részesülhetnek a támogatásban. Olyan szervezetek pályázhatnak, amelyek a különféle európai országok kulturális szervezeteit közös platformra hozzák, segítenek az európai művészeti közösségek igényeinek azonosításában és megfogalmazásában, képviselik a kulturális szektort az európai intézményekkel folytatott tárgyalásokon, részt vesznek a kulturális témákról szóló nyilvános egyeztetéseken, vagy éppen európai kulturális nagykövetekeként lépnek fel. A kultúra területén általános európai érdekek szolgálatában működő szervezetek pályázhatnak támogatáshoz munkaprogramjuk végrehajtásához

2. terület - éves pályázat				
Év	Főszervező	Társszervező	Összesen, minden ország	Magyarok aránya
2007.	0	0	44	0,00%
2008.	0	0	59	0,00%
2009.	0	0	23	0,00%
2010.	1	0	26	3,85%
2011.	1	0	13	7,69%
2012.	0	0	22	0,00%
2013.	0	0	17	0,00%
Összesen:	2	0	204	1,65%

2 projekt részvétele

Forrás: Kultúrpoint Iroda közlése alapján

6. táblázat

5.3 Elemzések készítésének és eredményeik terjesztésének támogatása (3. terület)

Ezen a területen olyan kutatásokra, elemzésekre, illetve ezek eredményeinek széles körű terjesztésére kérhető támogatás, amelyek a Kultúra keretprogramra és az azon belül támogatott tevékenységekre irányítják a közfigyelmet. Egyik fókuszpontja a kulturális együttműködésekkel kapcsolatos elemzések támogatása, a másik a Kultúra program nemzeti kontaktpontjainak támogatása, a harmadik kiemelt témája pedig adatgyűjtés és terjesztés a korábbi EU-támogatott projektekkel kapcsolatosan. A Program támogatja az európai kulturális együttműködés és az európai kultúrpolitika fejlesztésének területén megvalósított kutatásokat és elemzéseket. E támogatás célja növelni az információk és adatok mennyiségét és minőségét, hogy az európai szinten folyó kulturális együttműködésről összehasonlítható adatok és elemzések álljanak rendelkezésre, különösen az alkotók és kulturális szereplők mobilitását, a műalkotások, művészeti és kulturális termékek áramlását és a kultúrák közti párbeszédet illetően.

3.2. terület: A kultúrpolitika elemzésével foglalkozó szervezetek közötti együttműködési projektek

Ez a kategória azon együttműködési projektek támogatására törekszik, amelyek olyan, a magán- vagy állami szektorba tartozó szervezetek (például nemzeti, regionális vagy helyi hatóságok kulturális osztályai alapítványok, egyetemek tanszékei, szakmai szövetségek és

hálózatok) között jönnek létre, amelyek közvetlen és gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek a kultúrpolitika terén.

3.2. terület A kultúrpolitika elemzésével foglalkozó szervezetek közötti együttműködési projektek				
Év	Főszervező	Társszervező	Összesen, minden ország	Magyarok aránya
2007.				
2008.				
2009.				
2010.	0	1	29	3,45%
2011.	0	0	20	0,00%
2012.	0	1	26	3,85%
2013.	0	2	75	2,43%
Összesen:	0	2	150	2,43%

2 projekt részvétele

Forrás: Kultúrpoint Iroda közlése alapján

7. táblázat

5.4 Költségvetés

Az Európai Unió Hivatalos Lapja 201007.28. (C204/7) megjelenő, az Európai Bizottság hirdetménye szerint a program teljes költségvetése a 2007–2013 közötti időszakra 400 millió EUR. A teljes éves előirányzatok – a programismertetőben nem szereplő tevékenységekre szólókat is beleértve – körülbelül 43 millió EUR és körülbelül 58 millió EUR között mozoghatnak, az adott évtől függően. Az éves költségvetés területenkénti felosztását (összhangban az alábbiakban jelzett közelítő összegekkel) a Bizottság javaslatára a Programbizottság hagyja jóvá.

Kultúra Keretprogram éves támogatási eloszlása az egyes területeket vizsgálva										
1 EUR = 300 HUF	1.1 – hosszú távú együttműködések		1.2.1 – rövid távú együttműködések		1.2.2 – irodalmi műfordítás		1.3.6 – kulturális fesztiválok		1.3.5 – együttműködések harmadik országokkal	
	EUR	HUF	EUR	HUF	EUR	HUF	EUR	HUF	EUR	HUF
2007	-	-	1 017 479	305 243 700	-	-			-	-
2008	5 282 631	1 584 789 300	3 824 715	1 147 414 500	166 670	50 001 000			357 815	107 344 500
2009	13 307 172	3 992 151 600	2 980 064	894 019 200	320 242	96 072 600			-	-
2010	8 820 122	2 646 036 600	2 090 146	627 043 800	347 237	104 171 100			532 000	159 600 000
2011	4 350 000	1 305 000 000	3 341 585	1 002 475 500	174 530	52 359 000	-	-	395 000	118 500 000
2012	3 192 485	957 745 500	2 068 490	620 547 000	312 004	93 601 200	-	-	400 000	120 000 000
2013	3 629 265	1 088 779 500	1 281 966	384 589 800	309 317	92 795 100	-	-	-	-
összesen	38 581 675	11 574 502 500	16 604 445	4 981 333 500	1 630 000	489 000 000	-	-	1 684 815	505 444 500

Forrás: Kultúrpoint Iroda becsült adatai alapján

8. táblázat

1 EUR = 300 HUF	2 - Európai jelentőségű szervezetek működési támogatása		3.2 – kultúrpolitika elemzésével foglalkozó szervezetek közötti együttműködési projektek	
	EUR	HUF	EUR	HUF
2007	-	-	-	-
2008	-	-	-	-
2009	-	-	-	-
2010	32 970	9 891 000	-	-
2011	111 635	33 490 500	142 440	42 732 000
2012	-	-	-	-
2013	-	-	239 331	71 799 300
összesen	144 605	43 381 500	381 771	114 531 300

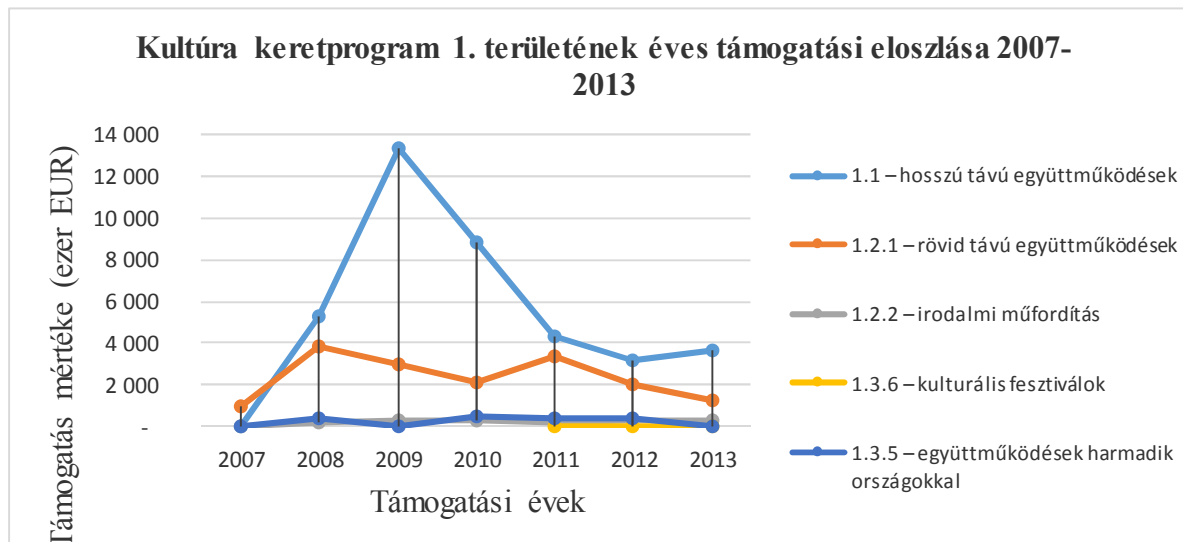
Forrás: Kultúrpoint Iroda becsült adatai alapján

9. táblázat

1 EUR = 300 HUF	2007-2013 közötti összes támogatás EUR	2007-2013 közötti összes támogatás HUF
2007	1 017 479 EUR	305 243 700 HUF
2008	9 631 831 EUR	2 889 549 300 HUF
2009	16 607 478 EUR	4 982 243 400 HUF
2010	11 822 475 EUR	3 546 742 500 HUF
2011	8 515 190 EUR	2 554 557 000 HUF
2012	5 972 979 EUR	1 791 893 700 HUF
2013	5 459 879 EUR	1 637 963 700 HUF
összesen	59 027 311 EUR	17 708 193 300 HUF

Forrás: Kultúrpoint Iroda becsült adatai alapján

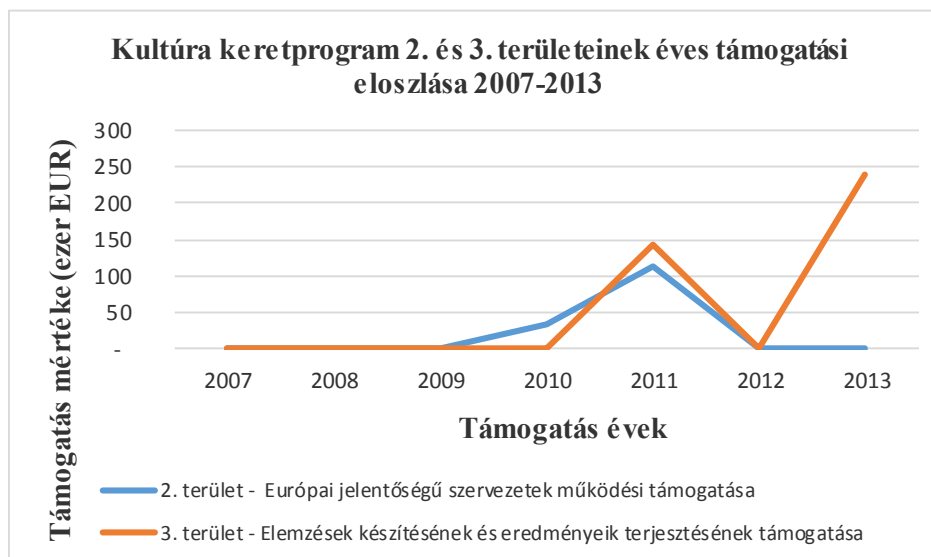
10. táblázat

Forrás: Kultúrpoint Iroda becsült adatai alapján

7. ábra

Leolvasható a táblázatból, hogy a hosszú távú együttműködésekre adták a legtöbb támogatást, amelyek 5-6 éves megvalósítási időtartamra több ország részvételével zajlanak le. 2009-ben kiemelkedő támogatási forrásokhoz jutottak a szervező országok, amely 2011-ig fokozatosan visszaesett, majd a 2012-től stagnál.

Forrás: Kultúrpoint Iroda becsült adatai alapján

8. ábra

5.5 NKA önrészes pályázatai

A Nemzeti Kulturális Alap is támogatja azokat a szervezeteket, akik a kultúra programban jelentkeztek és pályázatot nyertek. Az Európai Unió ezekben a keretprogramban a kiírt projektekhez 50%-os támogatási aránnyal járul hozzá a megvalósításhoz. A fennmaradó további összeget a résztvevő országok egymás között arányosan osszák el. Ehhez az önrészhez ad anyagi támogatást az NKA. Egy évben egyszer kerül kiírásra a nyílt pályázat online módon.

Egyesület neve	Téma	önrész EUR	NKA támogatás
		önrész Ft-ban számolva	
Artpolis Művészeti és Kulturális Közhasznú Egyesület	A META Projekt megvalósítása az EB Kultúra Programja keretében	€ 75 000	8 000 000 Ft
		22 500 000 Ft	
Janus Pannonius Múzeum	Archaeolandscapes Europe című projekt megvalósítása az EB Kultúra Programja keretében	€ 60 000	17 600 000 Ft
		18 000 000 Ft	
Kisebbségi és Emberi Jogi Alapítvány	Restoring the European Dimension of the Romani Language& Culture	€ 741 425	32 400 000 Ft
		222 427 500 Ft	
Kolibri Gyermek és Ifjúsági Színház	Small size, big citizens... című projekt megvalósítása az EB Kultúra Programja keretében	€ 126 440	21 700 000 Ft
		37 932 000 Ft	
Kolibri Gyermek és Ifjúsági Színház	Platform11P - Artistic Discoveries in European Schoolyards című projekt megvalósítása az EB Kultúra Programja keretében	nincs adat	23 610 000 Ft
Műhely Alapítvány	Jardin D'Europe című projekt megvalósítása az	€ 121 700	26 650 000 Ft

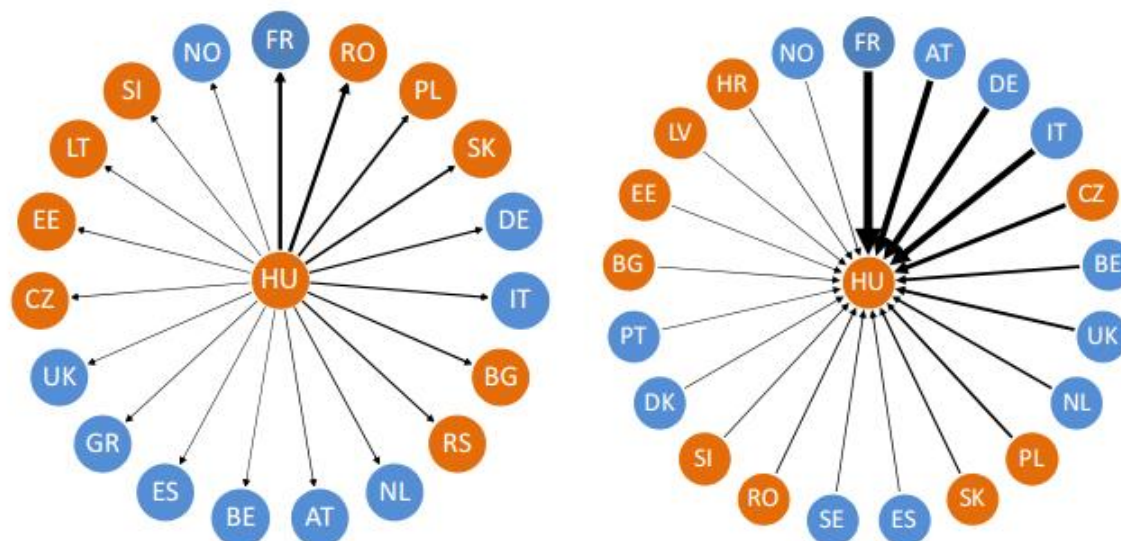
	EB Kultúra Programja keretében	36 510 000 Ft	
Szabadtéri Néprajzi Múzeum	Culture and Nature; The European Heritage of Sheep Farming and Pastoral Life című projekt megvalósítása az EB Kultúra Programja keretében	€ 160 630	32 100 000 Ft
		48 189 000 Ft	
Trafó Kortárs Művészetek Háza Nonprofit Kft	Departs...című program megvalósítása az EB Bizottság Kultúra programja keretében	€ 125 000	26 700 000 Ft
		37 500 000 Ft	

Forrás: NKA közlése alapján

11. táblázat

5.6 Kultúra Program során kialakult kapcsolati rendszerek

Inkei Péter, Kelet-Közép-Európai Kulturális Obszervatórium Alapítvány igazgatója vizsgálta az egyes országok között kialakult kapcsolatokat a keretprogramok résztvevői között. Ezt a kapcsolatrendszert Magyarország tekintetében ábrázolja kapcsolati diagramon. Narancsszínnel a poszt-kommunista országokat jelöli az ábra.

forrás: <http://www.budobs.org/pdf/Bonds%2011.pdf> (letöltve: 2013.november 10.)

9. ábra

A bal oldali ábra azokat a projekteket szemlélteti, amelyekben Magyarország főszervezőként volt jelen. Legnagyobb számban Franciaország vett részt ezekben társszervezőként, majd Románia, Lengyelország, Szlovákia, Németország egyre csökkenő számban. (Az ábrán a kapcsolati nyilak vastagsága szemlélteti ezt.) A jobb oldali ábrán figyelhető meg, hogy hazánk mely ország főszervezésében vett részt társszervezőként. Franciaország után Ausztriával, Németországgal és Olaszországgal dolgozott hazánk együtt a legnagyobb számban a 7 éves keretprogram során.

6. Strukturális Alapok

A kulturális szempontok valamennyi szakpolitika esetében fontos szerepet játszanak az Európai Unióban. A kultúrát és a kulturális intézményrendszert érintő uniós szabályozás megteremtése elsősorban a kilencvenes évek elejétől vált meghatározó kérdéssé.

Az uniós fejlesztéspolitika jelenleg nem kezeli önálló prioritásként a kultúra és a kulturális intézmény-rendszer támogatását, de összhangban a versenyképes tudás követelményeivel, fejlesztési lehetőségei közvetlenül és közvetetten megjelennek az Európai Unió aktuális támogatási rendszerében.

Az NRSK (Nemzeti Stratégiai Referenciakeret: a 2007–2013 programozási időszakban az Európai Unió támogatásával megvalósuló fejlesztések magyarországi programja) célkitűzései és prioritásai 15 operatív programon keresztül valósulnak meg. Ezek közül kettő az Európai Szociális Alap (ESZA) és az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), míg tizenhárom OP az ERFA és a Kohéziós Alap közös finanszírozásán alapul.

Strukturális Alapok kulturális célokra fordítható támogatási forrásai – az infrastrukturális beruházásoknál az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), vagy a minőségi oktatással összefüggő humán erőforrás fejlesztése kapcsán Európai Szociális Alap (ESZA) finanszírozásában. (Koós [2013]18 o.) Átfogó célkitűzésekhez-, mint a foglalkoztatás bővítése, tartós növekedés elősegítése, életen át tartó tanulás feltételeinek megteremtése- kapcsolódóan részesülhet a kultúra az uniós fejlesztésekből. A kulturális intézményrendszer oktatást támogató szolgáltatási és infrastrukturális fejlesztésének – összhangban az egész életen át tartó tanulással – alapvető uniós jogszabályi háttere az Európai Unió 2000. évi Lisszaboni Stratégiája.

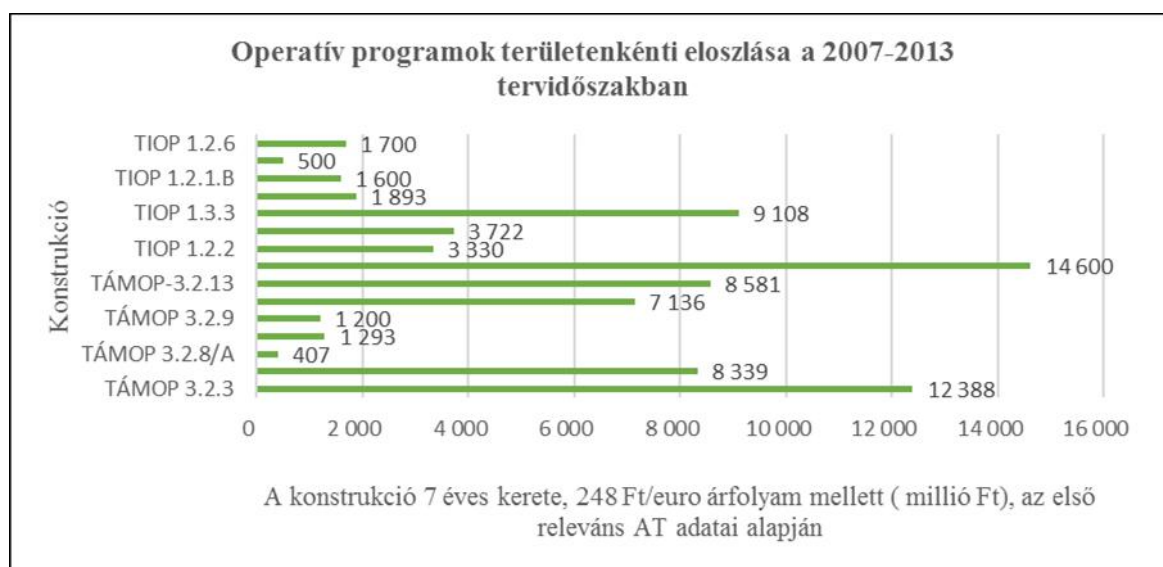
Az Európa 2020 a következő évtizedre szóló európai uniós növekedési stratégia, ami nagy kihatással van a kultúra ágazatára is. Úgy lehet beemelni a támogatási rendszerbe, hogy hangsúlyossá válik az oktatás és kultúra közötti szinergiák erősítése és a kultúra szerepének erősítése az iskolai lemorzsolódás elleni küzdelemben révén jelenik meg. A stratégia szintén kiemeli a kultúra adta lehetőségeket az egész életen át tartó tanulásban és a munkaerő-piaci elhelyezkedése.

A programokra fordított támogatások mértékéből jól látható a támogatási törekvések irányvonala.

Dolgozatom függelékében megtalálható az általam összeállított operatív programok részletes ismertetése. Szerepel a benyújtott pályázatok száma és az ebből támogatottak aránya, valamint a támogatásra szánt keretösszegek.

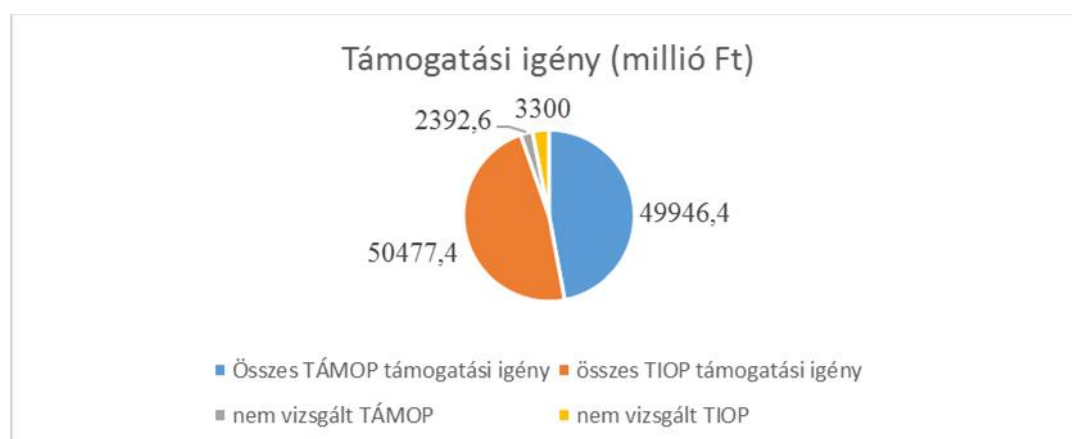
Míg a kultúrára fordított TIOP támogatások a társadalmi infrastruktúra, az operatív programlehetőségek és szolgáltatások fejlesztésére fordíthatta a rendelkezésre álló összegkeretet, addig a TÁMOP programokból finanszírozhatóvá vált a társadalmi megújulás, a kulturális integráció és a tartalmas kulturális szolgáltatás. A felhasználható keretösszegek a TIOP illetve a TÁMOP programcsoportokat nézve nagyságrendileg hasonlóak voltak a 2007-2013 időszakot vizsgálva.

Az EMMI Fejlesztési Osztályán ismertették, hogy a 2014-2020 fejlesztési időszakban a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program „Célzott munkahely-teremtés, megőrzés, kiemelt szolgáltatás és társadalmi gazdaságfejlesztés” prioritása specifikus célként tartalmazza az innovatív, kreatív és minőségi szolgáltatás- és termékfejlesztést. A Kormány jövőképének kiemelt eleme a tercier szektor fejlesztése, ezért a prioritás keretében támogathatók a növekedést, versenyképességet és új munkahelyeket teremtő szolgáltatások. Ezen belül is a személyi szolgáltatások, a kreatív és szolgáltatási innovációk, a piacosítható egészségügyi és orvosi szolgáltatások, a turizmus, az alkonygazdaság, és a mindezekhez kapcsolódó innovatív megoldások, mint jelentős versenyképességi, növekedési, munkahelyteremtő és élőmunka-igényes területek kiemelt fejlesztése.

10. ábra

Forrás: A kulturális intézményrendszer oktatást támogató szolgáltatási és infrastrukturális fejlesztéseinek értékelése. Értékelési zárójelentés 2013. március 25.

11. ábra

Forrás: A kulturális intézményrendszer oktatást támogató szolgáltatási és infrastrukturális fejlesztéseinek értékelése. Értékelési zárójelentés 2013. március 25

	Támogatási igény (millió Ft)
Összes TÁMOP támogatási igény	49950
Összes TIOP támogatási igény	50480
Összesen:	100430
Nem vizsgált TÁMOP	2390
Nem vizsgált TIOP	3300
Nem vizsgált összesen	5690

12. táblázat

Forrás: A kulturális intézményrendszer oktatást támogató szolgáltatási és infrastrukturális fejlesztéseinek értékelése. Értékelési zárójelentés 2013. március 25

6.2 A TIOP programok

A programon belül a legnagyobb támogatást az AGÓRA programcsoport kapta. Segítségével multifunkcionális közösségi központok alakulhattak, a kulturális infrastruktúra komoly fejlesztési lehetőségeket kapott. A konstrukció átfogó céljának tekinti, hogy az egyes régiók, illetve térségek közötti kulturális, infrastrukturális fejlettségbeli különbségeket mérsékelje a kulturális alapú városfejlesztés révén. A kistérségi könyvtárak, a kisebb falvak pénzügyi támogatásával megvalósulhatott az összehangolt, kibővített könyvtári szolgáltatások rendszere.

A programok segítségével a vidéki, anyagi forrásokkal küzdő intézmények megújultak, forráshiány miatti anyagi el-lehetetlenülésüket megoldották. A vidéki intézményekben is korszerű, naprakész információkat, kulturális és fejlesztő programokat biztosítanak az ott élők számára. A létrejövő intézmények segítik az egyének társadalmi érvényesüléséhez szükséges kompetenciák megszerzését, továbbá szolgáltatásai által elősegíti a közösségi és civil aktivitás dinamizálását, így hozzájárulhat a társadalmi befogadás javulásához is.

Míg az eddigi támogatásoknak köszönhetően több vidéki kultúrházat, közösségi épületet adtak már át, a következő ciklusban is folytatódik a koncepció. Ennek eredményeképp jóváhagyták az Agóra Pólus kivitelezését Győrben.

A 2009 decemberében elfogadott projekt összköltsége 1.871.202.172 Ft volt, melyből a támogatás mértéke 89,35 %. Az újonnan létrejövő interaktív kiállítási központ mellett, hogy a szabadidő eltöltésének eddig egyedülálló módját teremti meg Győrben és térségében, innovatív módon segíti a fiatalok pályaválasztási döntését, erősíti a felsőfokú képzésben és szakképzésben résztvevők és a gazdaság kapcsolatát. A projekt célja a köz- és felsőoktatás, illetve a felnőttoktatás támogatásán keresztül Győr versenyképességének növelése, valamint a járműipar számára a helyi munkaerő kinevelése, ezáltal az elvándorlási kedv mérséklése. A tudományos élményközpont az ismeretterjesztésen túl idegenforgalmi vonzerőt is generál. Rövidtávon kiváló lehetőséget ad a fiataloknak a szabadidő hasznos eltöltésére, hosszabb távon pedig az értelmesen kíváncsi, kreatív, gondolkodó felnőtté válást segíti.

Szintén a TIOP projektek között szerepelt nagyobb támogatási összeggel a Roma Kulturális Központ létrehozása. (TIOP 1.2.6)

6.3 A TÁMOP programok

Ezen programok legfőbb célkitűzése a tudásalapú társadalom megteremtése. A jelen TÁMOP konstrukció célja a közoktatási rendszer hatékonyságának a közművelődés eszközeivel történő javítása, ennek keretében a gyermek-és ifjúsági korosztály bevonása a formális oktatást támogató és kiegészítő új tanulási formákba, nem formális, informális tanulási programokba, szolgáltatásokba. Ezen belül kiemelt cél a hátrányos helyzetű csoportok bekapcsolása az egész életen át tartó tanulás folyamatába. A konstrukció mindezt a közművelődési intézmények és szervezetek nem formális és informális oktatási-nevelési szolgáltatásainak fejlesztése és támogatása révén valósítja meg.

Ennek megfelelően támogatási rendszerén belül a 3.2.3 csoport – az „Építő közösségek” témájú projekt kapta a legmagasabb támogatási keretet. A közművelődési intézmények céljára fordítandó keretösszegeből az egész életen át tartó tanulást elősegítő projektek mellett a másik kiemelkedően magas összeget a „Tudásdepó-Express” a könyvtári informális képzésre és a tanórán kívüli nevelési feladatokra fordították.

Ugyan e támogatási rendszeren belül megfigyelhető, hogy nem csak a tárgyi feltételek megteremtése (melyet a TIOP programok támogattak) volt a cél, hanem a kultúrával foglalkozó szakemberek képzése is a szolgáltatásfejlesztés érdekében. (TÁMOP 3.2.12)

Kisebbségi keretösszeget juttattak a múzeumok fejlesztésére, az audiovizuális emlékgyűjtésre, ám ezek jelentősége sem elhanyagolható, hiszen főként a vidék, a régiók meglévő múzeumainak, kulturális intézményeinek fejlesztésére fordítódott ez az összeg.

Az Agórák létesítésének három fő célja⁸:

1. Multifunkcionális közösségi központ létrehozása a városban működő közművelődési intézmények racionalizálásával.
2. Közösségi, felnőttképzési és élményfunkciók egy komplexumba történő telepítése, a szolgáltatások minél szélesebb spektrumának egy helyen történő elérésének biztosítása.

⁸ www.nfu.hu/download/14680/TIOP121_felhivas_ok.pdf (letöltve: 2013. november 2.)

3. Területi közművelődési tanácsadó szolgáltató funkció kialakítása, s ez által a környező kistérségek kulturális-közművelődési alapszolgáltatásainak magasabb színvonalon történő biztosítása.

6.4 A Múzeumok Mindenkinek Program

Ez a program a kulturális örökség javainak széleskörű és egyenlő hozzáférhetővé tételét, bemutatását segítő múzeumpedagógiai eszközök modernizációját, fejlesztését célozza.

A fejlesztések nyomán a kultúráközvetítés (ezen belül kiemelten a múzeumpedagógiai szolgáltatások) modern módszereit alakítják ki, és alkalmazzák a múzeumok. Nyitott és látogatóbarát intézményekként célorientált együttműködési és információs hálózatba szervezve közösségi szerepüket tovább erősítik. „Az elvárásoknak azonban jelenleg sok múzeum sem kínálatában, sem pedig általánosan poros, unalmas és szigorúan fegyelmezett környezetet sugalló imázsával nem tud megfelelni. A Múzeumok Mindenkinek Program országos szinten kívánja a múzeumok megújítását támogatni, hogy azok képesek legyenek korszerű kiállításokat, látogatóbarát és iskola-barát környezetet, élmény-gazdag programokat és szórakoztatva oktató, magas szintű szolgáltatásokat nyújtani.”⁹

Átfogó cél:

A kompetencia-fejlesztő közoktatás érdekében újszerű múzeumpedagógiai megoldások, valamint a múzeumok és a közoktatási intézmények közötti együttműködések kialakítása.

Projekt célok¹⁰:

- A múzeumok formális, informális, non-formális oktatási szerepvállalásának elősegítése módszertanként szolgáló akkreditált múzeumpedagógiai képzési programok kidolgozásával.
- A múzeumpedagógia területén kompetenciafejlesztő pedagógusok és múzeumi szakemberek számának növelése tematikus képzések révén.

⁹ http://eduline.hu/kozoktatasi/2009/3/11/20090311_muzeumpedagogia_kompetencia_fejlesztzo_oka letöltve: 2013. november 3.

¹⁰ www.nfu.hu/download/11257/TAMOP328A_felhivas_mod.pdf

- Közoktatási és muzeális intézmények közötti együttműködés megteremtése koordinációs hálózat által.
- Múzeumi kultúráközvetítés és iskolák által megvalósuló múzeumhasználat modern módszertanának és jó gyakorlatainak elterjesztése.

6.5 "Tudásdepó-Expressz"¹¹

A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében.

A prioritás átfogó célja az egész életen át tartó tanulás feltételeinek megteremtéseként új tanulási lehetőségek és formák elterjesztése, az oktatási és kulturális intézményrendszer közötti együttműködés új útjainak kiépítése. A prioritás kiemelt célja olyan szolgáltatások fejlesztése, amelyek elősegítik az egyenlő esélyű hozzáférést a nem formális és informális tanulás és képzés lehetőségeihez.

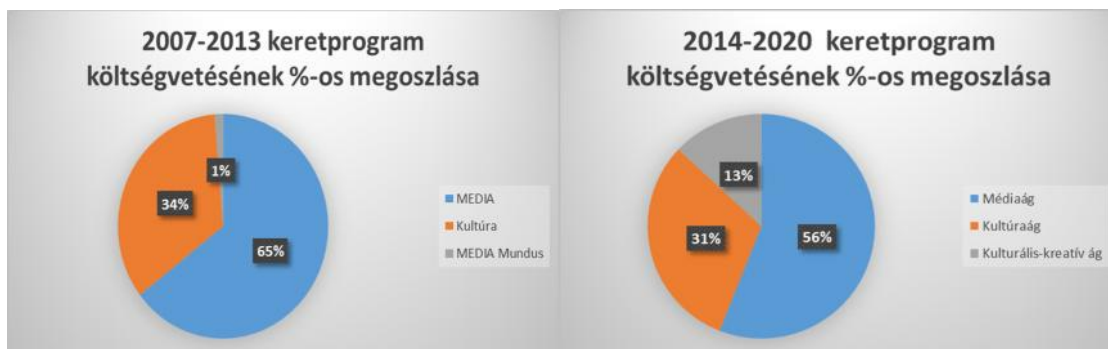
Jelen konstrukció, a "Tudásdepó Expressz" átfogó célja, hogy a könyvtári rendszer jobb hatásfokkal szolgálja a minőségi oktatást, a formális oktatáson kívüli képzést és tanulást, a könyvtári szolgáltatásokkal megvalósítandó olvasási és digitális kompetenciák fejlesztését. Kiemelt cél a hozzáférés területi különbségeinek a csökkentése.

A konstrukció célja - a fenti célokhoz kapcsolódóan - a nyilvános és nem nyilvános könyvtárak), a közoktatási és felsőoktatási könyvtárak, szakkönyvtárak, könyvtári tevékenységet folytató szervezetek tanulást segítő szolgáltatásainak és adatbázisainak, dokumentum- és információ-szolgáltatási rendszerének fejlesztése és összehangolása, a könyvtárak ehhez kapcsolódó humánerőforrásának fejlesztése.

¹¹ www.nfu.hu/download/24717/KMRTAMOP_324_felhivas1118.pdf

7. Kreatív Európa 2014-2020

Kultúra, MEDIA, MEDIA Mundus támogatási rendszert összeolvasztva a Kreatív Európa program viszi tovább. Az eddigi megközelítőleg 1,17 milliárd eurós költségvetés 1,46 milliárd euróra bővül. A tervezett program olyan lendületet adhat a kulturális és kreatív ágazatoknak, amelyre nagy szükség van ahhoz, hogy ezek az ágazatok az európai munkahelyteremtés és növekedés valódi motorjaivá váljanak.

12. ábra

Forrás: EMMI adatközlése alapján

időszak	2007-2013		időszak	2014-2020	
	millió EUR	%		millió EUR	%
MEDIA	755,0	65%	Médiaág	817,6	56%
Kultúra	400,0	34%	Kultúraág	452,6	31%
MEDIA Mundus	15,0	1%	Kulturális kreatív ág	189,8	13%
Összesen:	1 170,0	100%	Összesen:	1 460,0	100%

13. táblázat

Ahogy a diagramban is látszik, az keretprogram egy költségvetésből áll, de ugyanúgy három szektorra osztják a meglévő forrást. A Kultúrpoint Iroda által ismertett adatok alapján a következő adatokat tudom ismertetni:

1. Az első szektor a kultúraág-amely az összes kulturális és kreatív ágazatot érinti- 30 %-ban fog részesülni a keretből. A kultúraágban több figyelmet szentelnek majd a kapacitásépítésnek és a nemzetek közötti áramlásnak. Ez utóbbiba tartoznak a nemzetközi turnék is. Ez a szektor jelenti a Kultúra program folytatását.

2. Az audiovizuális ágazatot érintő médiaág 55 % részesedést kap a teljes programból és a MEDIA programok mentén írja ki az újabb pályázatokat. A médiaág keretén belül bővítik a filmterjesztésre, az Európában készülő koprodukciónak, a független számítógépes játékokra fordítható forrásokat. A cél a több és jobb minőségű tartalom előállítása lesz, hogy ez által javítsák a nemzetközi piacokon való jelenlegi megítélését, bővítsék a közönség körét, és ezen keresztül növeljék a fogyasztást. További cél még: a társadalmi kohézió javítása, a kulturális sokszínűség és az európai kulturális identitás erősítése.

3. A harmadik része a szektorközi, vagy más néven kulturális-kreatív ág, amely az összes kulturális és kreatív ágazatot érintő innovatív, kulturális-kreatív ágat jelenti. A teljes költségvetési keret 15 %-át jelenti. Egy olyan pénzügyi eszközt alakít ki, melynek célja, hogy megkönnyítse a kulturális és kreatív ágazatban dolgozó szervezetek finanszírozáshoz jutását. Teszi ezt azzal, hogy a hitelportfóliókat elkészítő pénzügyi közvetítőknek hitelkockázat elleni fedezetet nyújt. A helyesebb kockázatelemzés érdekében pedig támogatja a kapacitás/szakértelem kiépítését.

Széleskörű, új európai platformok jönnek létre, a könyvkiadók pedig az irodalmi művek fordítására és a promóciós kampányok elősegítésére több stratégiai támogatáscsomagot fognak kapni.

A kulturális területen támogatást kapnak majd a nemzetközi intézkedések, és a nemzetközi hálózatok erősítésére, az alkotások nemzetközi forgalmának előmozdítására irányuló projektek.

Egyes speciális tevékenységeket, mint a díjak odaítélése, a nemzetközi együttműködések megszervezése, az Európa Kulturális Fővárosa-projekt vagy az Európai Örökség Cím adományozása, a Bizottság közvetlenül menedzsel majd.

A pályázatok jelentős részét továbbra is az Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség felügyeli (EACEA). A kulturális és a kreatív ágazat pénzügyi irányítását egy harmadik félnek minősülő intézményre, várhatóan az Európai Befektetési Alapra bízják.

A korábbi ciklushoz képest még annyiban lesz változás, hogy a *Kulturális Kapcsolattartó Pontok* és *MEDIADesk*-ek helyét a *Kreatív Európa Tájékoztató Irodák* veszik át, illetve összeolvadnak a Bizottság munkáját segítő programbizottságok is.

Feltehetjük a kérdést, hogy milyen változásokat hoz majd, hogy az összes művészeti ágazat egy költségvetési keretből kapja a támogatást. Ugyan elkülönül a három szektor, de nem tudjuk, hogy a pályáztatási rendszert mennyire befolyásolja az egyesítés.

Néhány szám a Kreatív Európa Program lehetőségei alapján¹²:

- 300.000 művész és kulturális szereplő munkássága részesül támogatásban annak érdekében, hogy új közönséget érjen el az ország határain kívül
- Több mint 1000 Európai film kap támogatás, mellyel Európa szerte és a kontinensen kívül is, a digitális és hagyományos „platformokon” is népszerűsíthetik magukat.
- Több ezer európai kulturális szervezet és művész vehetne részt olyan képzéseken, ahol erősíthetik tudásukat azért, hogy nemzetközi szinten is tudjanak működni.
- 2500 európai filmszínház kap támogatást, mellyel biztosítanák, hogy a vetített filmek legalább 50 százaléka európai gyártású legyen
- Több mint 5500 könyv és egyéb irodalmi mű kap támogatást a fordításukra, amely lehetőséget biztosít, hogy az olvasók saját nyelvükön olvashassák azokat.

Európának többet kell áldoznia a kultúrára és a kreatív szektorokra, mivel ezek jelentősen hozzájárulnak a gazdasági növekedéshez, a foglalkoztatottság növeléséhez, az innovációhoz, és erősítik a szociális kohéziót. A Kreatív Európa egyrészt biztosítja, másrészt előmozdítja a kulturális és nyelvi különbségeket, fokozza a kulturális és kreatív szektorok versenyképességét.

Külön sarkalatos kérdésnek érzem, hogy ha a bevezető fejezetben kifejtett kreatív iparágak széles köre bekerül a pályázati körbe, akkor mi történik az eddig hagyományosnak mondható művészeti ágakkal. A kör annyira tág, hogy ki tudja pontosan meghatározni, hogy mely kreatív szegmens érintett az aktuális projektben? Mit tudnak kezdeni egy nagy szoftverfejlesztő céggel, milyen támogatási forma fog létrejönni az ő kreatív embereik támogatására?

¹² MEMO/11/819

7.1 Kreatív Európa keretprogrammal járó problémák

2013. november 4.-én Brüsszelben¹³ összehívtak egy Fórumot, ahol a Kreatív Európa keretprogram kérdéskörét vitatták meg.

A találkozón újra kiemelt téma volt a kultúra mérésének problémája. Ahhoz, hogy még sikeresebben be tudjon illeszkedni a gazdasági szektorba és gazdaságnövelő hatása kézzelfoghatóbb legyen, ki kell alakítani a kultúra mérhetőségi rendszerét.

Az Eurostat 2009-ben létrehozta kulturális statisztikai adatok közlésére az ESSnet-kultúra hálózatot, melynek az első jelentése 2011-ben jelent meg.

Az EMMI munkatársaitól megtudtam, hogy Magyarországon eddig három alkalommal mérték fel a kreatív ágazatok gazdasági súlyát. 2005-ben az MSZH a WIPO felkérésére Közép-Kelet-Európában elsőként vállalkozott az úttörő jelentőségű magyarországi vizsgálat elvégzésére a KSH által rendelkezésre bocsátott (2002. évre vonatkozó) adatok felhasználásával 2009-ben került sor a vizsgálat megismétlésére (a 2006. évre vonatkozó adatokkal). A vizsgálat célja: nemzetközileg elfogadott módszertan alkalmazásával, nemzetközi összehasonlításban feltárni a szerzői jogi szektor súlyát, teljesítményét, gazdasági hozzájárulását a magyar gazdaságban. A vizsgálat főbb megállapításai a következők voltak¹⁴. Az ágazat nagyon fontos társadalmi-gazdasági szerepet tölt be hazánkban. Az eredményeket összehasonlítva az egységes módszertant alkalmazó országok adataival azt kapjuk, hogy Magyarországon különösen erős a szerzői jogi ágazatoknak a gazdasági teljesítményre gyakorolt hatása: az USA, Ausztrália és Dél-Korea után a legerősebb, olyan államokat megelőzve, mint Hollandia vagy Oroszország.

A magyarországi vizsgálatnak a 2006. évre vonatkozó megismétlése megerősítette a korábban kapott eredményeket. A két elemzés között eltelt négy év alatt szignifikánsan nőtt a kreatív ágazatok súlya mind a gazdasági teljesítmény, mind a foglalkoztatás tekintetében.

¹³ Pálóczi- Horváth Viktória elmondása alapján értesültem a megrendezésre került eseményről

¹⁴ KIP Kreatív Iparágak Platformja- Megvalósíthatósági terv (13 oldal)

8. Befejezés

8.1 Összegzés

A kultúra elősegítheti az inkluzív növekedést azáltal, hogy a kulturális sokszínűség teljes körű tiszteletben tartása mellett előmozdítja a kultúrák közötti párbeszédet. A kétfajta támogatási rendszert összevetve megállapíthatjuk, hogy amíg a Kultúra keretprogram az európai mobilitást, a kulturális sokféleséget előmozdító, inkább nemzetközi szinten érvényes támogatásokhoz ad forrást, úgy a strukturális alapokból lehívott finanszírozási összeg a nemzeti értékek gyarapodását erősítik. A kulturális tevékenységek és programok erősíthetik a társadalmi kohéziót és a közösség fejlődését, és az egyéneket és a közösségeket képessé tehetik arra, hogy teljes körűen részt vegyenek a szociális, kulturális és gazdasági életben.

A tanulmányom során több kérdésre próbáltam meg válaszolni, tényfeltáró módon rámutatni finanszírozási folyamatokra. Dolgozatom eredményének tekintem azt is, hogy összegezve az elmúlt keretprogram törekvéseit és eredményeit, megpróbáltam megfogalmazni a következő hét év kihívásait. Kutatásom során kísérletet tettem arra, hogy a művészeti ágakat hogyan tudjuk integrálni egy modernebb szemléleti módba. A felvázolt hagymamodell segítségével próbáltam szemléltetni az új elképzeléseket a kreatív iparágról.

Tanulmányom írásának utolsó napján, november 19-én fogadta el az Európai Parlament a Kreatív Európa programot. A szavazás eredményét üdvözölve Andrula Vasziliu, az oktatásügyért, a kultúráért, a többnyelvűségért és az ifjúságpolitikáért felelős európai uniós biztos így nyilatkozott: *„Ez a beruházás nagyszerű hír az európai filmipar, a kultúra és a művészetek, valamint a nagyközönség számára. A Kreatív Európa program segítségével dinamikus kulturális ágazataink új munkahelyeket teremthetnek és fokozottabban hozzájárulhatnak az uniós gazdaság teljesítményéhez. A program lehetővé teszi, hogy tehetséges művészek ezrei újabb közösségcsoportokat érjenek el Európában és azon túl, és egyúttal előmozdítja a kulturális és nyelvi sokszínűséget.”*

8.2 Kultúra-alapú gazdaság kérdésköre

Véleményem szerint a kultúra jelentős hatást tud gyakorolni a társadalmi folyamatokra és az egyén személyiségfejlődésére is. A beszélgetések, kimutatások és vizsgálatok során körvonalazódott számomra, hogy az innováció és versenyképesség növelésének egyik módja egy kultúra-alapú gazdaságfejlesztés kiépítése. Korunkra kialakult egy újfajta fogyasztói magatartás, amely az élményközpontúságot kíván. A kultúra ennek ad egyfajta alapot.

Mindezek hatására a kulturális intézmények szemlélete is jelentős mértékben megváltozott. Ma már a múzeumoknak nemcsak az a feladata, hogy bemutassa múltunk tárgyi emlékeit, hanem az élményszerű, látogatóbarát, a múzeumpedagógia eszközeit felhasználó, nevelő, képességfejlesztő, tudásgyarapító funkciót lát el. Ugyanígy a közösségi terek is régen túlléptek azon, hogy rendezvényeket, koncerteket szervezzenek, ehelyett (pontosabban ezek mellett) a közösségek fejlesztésére törekednek, figyelmet szentelve az amatőr művészeti csoportokra is, melyekben ugyancsak jelentős közösségfejlesztő erő rejlik.

8.3 Javaslattétel, további kutatási cél

A szakemberek legfontosabb feladatának tartom, hogy pontosan meghatározzák, mely módszerek segítségével aknázhatók ki leghatékonyabban a kultúra egyes szektorai a társadalmi és gazdasági fejlődés érdekében, amelyek egyben megfelelnek a jelenlegi társadalmi kihívásoknak is.

Szükséges lenne meghatározni, hogy az egyes szektorok közötti gyümölcsöző együttműködés érdekében a kultúra még milyen módon járulhat hozzá.

Az eddigi tapasztalatok alapján tovább kellene vizsgálni, hogy mely módon lehetne a kultúra és a kreativitás kibontakoztatásával tovább erősíteni más szakpolitikai területeket.

Későbbi kutatásomban fontosnak tartom konkrét projekteken, beruházásokon keresztül megvizsgálni, hogy az EU- források kulturális és innovatív felhasználása a 2007-2013-as költségvetési időszakban hogyan valósultak meg. Régió specifikus esettanulmányok

segítségével bemutatni, hogy a strukturális alapokból lehívott operatív programok mennyire voltak sikeresek, milyen konkrét beruházások valósultak meg.

Kiemelt példa az Agóra (közel 15.230.410.000 Ft-os kerettel) és az Agóra PLUS (7.475.370.000 Ft-os kerettel) program. A konstrukció átfogó célja az egyes régiók, illetve térségek közötti kulturális, infrastrukturális fejlettségbeli különbségek mérséklése a kulturális alapú városfejlesztés révén.

Több nagyobb városban szeretném részletesen feltárni a projektek szakaszait, megvizsgálni, hogyan tudta az innovatív városfejlesztési koncepciót követni az elkészült Agóra program. Kiemelt példa Győr, Szekszárd, Debrecen, Kaposvár.

Egy másik sikeres programnak a Múzeumok Mindenkinek Programozatot tartom, ahol csaknem 600 hallgatót képeztek tovább, 40 fős koordinátori hálózatot építettek ki. Érdekes lehet múzeumok közbenjárásával elemezni, hogy milyen szintű gazdaságnövelő hatásai (pl. a turisztikában)

A Kultúra keretprogramban résztvevők közül a Trafó és az A38 pályázó kapta a legtöbb támogatást. Fontosnak tartom megnézni, hogyan tudta befolyásolni a Főváros kulturális arculatát az A38 és a Trafó pályázatai úton megvalósított programjai.

Tanulmányom megírása után körvonalazódott bennem, hogy az elkövetkező hét évben számos új kezdeményezés, irányvonal kerül előtérben. Érdemes lehet jobban megvizsgálni a Design Terminal projektjeit, ami 2014. január 1-től önálló költségvetési szervvé, kiemelt kormányzati háttérintézménnyé alakul át. Alapvető feladata a kreatívipari ágazatok - az innovatív technológiák, a formatervezés, a divatipar és az urbanisztika – ösztönzése. További célja, hogy támogassa a kezdő vállalkozások és a kockázati tőke egymásra találását, emellett közép-európai léptékű szakkiallítások, vásárok, bemutatók és konferenciák életre hívásával hozzájáruljon Magyarországhoz, mint a régió kreatívipari központjának pozicionálásához is.

A Kreatív Európa program által tágabb, újfajta területek is bekerültek a kulturális támogatói körbe. Érdemes megvizsgálni, hogy a Nemzeti Innovációs Hivatal kreatív és innovatív ösztönző tevékenysége milyen mértékben tud kapcsolódni a kulturális terület támogatásába.

Irodalomjegyzék:

A kultúra hozzájárulása az Európa 2020 stratégia végrehajtásához. Válogatás a 2011.február 28 – március 1. között lezajlott konferencia anyagából. KultúrPont Iroda, Budapest, 2011.

A kultúrafinanszírozás nemzetközi gyakorlata. 2013.október 28-án megtartott nemzetközi konferencia anyagából. Nemzeti Kulturális Alap, Budapest, 2013.

Antalóczy-Füstös-Hankiss(szerk): *Vészjelzések a kultúráról.* MTA PTI, Budapest, 2009.

Bajnai Zsolt: *A kultúra szolgálatában - 20 éves a Nemzeti Kulturális Alap.* NKA Igazgatósága, Budapest, 2013.

Daubner Katalin, Horváth Sándor, Petró Katalin (szerk.): *Kultúra-gazdaságtani tanulmányok* Aula kiadó, Budapest, 2002.

Dr Antal Tímea- Dr. Fedor Mihály – Szabó Ágnes (szerk.) :*Oktatási fejlesztések Magyarországon.* Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, Budapest, 2012.

Dr. Koós-Dr. Csité-Dr. Hamar: *A kulturális intézményrendszer oktatást támogató szolgáltatási és infrastrukturális fejlesztéseinek értékelése.* Értékelési zárójelentés. Hétfa-Revita Alapítvány, Budapest, 2013. március 25.

Éger György, Kiss J. László (szerk): *Stratégia és kultúra – kulturális külpolitika az új kihívások tükrében.* Teleki László alapítvány, Budapest, 2004.

Inkei Péter: *Culture 2000 under Eastern Eyes.* The Budapest Observatory, Vetula Visual Bt, Budapest, 2007.

Inkei Péter-Tóth Veronika: *2008- A kultúrák közötti párbeszéd európai éve.* Pont a kultúráért, KultúrPont Iroda, Budapest, 2008.

Inkei Péter: *Állami kultúratámogatás és kulturális politika Magyarországon az elmúlt húsz évben./ Új utak a művészeti menedzsmentben.* Atrás and Business Kiadó, Budapest, 2011.

KIP Kreatív Iparágak Platformja- *Megvalósíthatósági terv.* Budapest, 2010.

Magyar Beck István: *Kulturális marketing és kreatológia.* Semmelweis kiadó, Budapest, 2006.

Mikita-Tóth (szerk): *Kultúra és az Euro-mediterrán partnerség.* Pont a kultúráért, KultúrPont iroda, Budapest, 2006.

Rácz Tamara (szerk): *A kultúra szerepe a turizmusban és a városfejlesztésben.* Pont a kultúráért, KultúrPont iroda, Budapest, 2007.

Stark Antal 2008. Kultúra és finanszírozása. *Pénzügyi Szemle*. 53. évf. 1. sz. 64-82.

Székely Edit (szerk.): *10 év 100 projekt*. Hungarofest Nonprofit kft. Kultúrpon t Iroda, Budapest, 2011.

Tóth Ákos 2008. A közösségiesedés folyamata az uniós tagállamok kulturális szférájában. *Comtetitio*. Debreceni egyetem 7. évfolyam 1. szám. 127-143.

Tóth Ákos 2009. Eltérő állami szerepvállalás az uniós tagállamok kultúrafinanszírozásában. *Köz-gazdasági tudományos füzetek*. Budapest Corvinus Egyetem IV. évfolyam 2. szám 171-186.

Tóth Ákos 2012. Franciaország és Magyarország kultúrafinanszírozásának összehasonlító elemzése. *Competito*. 11. évfolyam 1. szám. 50-67.

Tóth Ákos: *Kultúrafinanszírozás az Európai Unió tagállamaiban és Magyarországon*. Akadémia kiadó, Budapest, 2013.

Vitányi István: *A magyar kultúra esélyei - kultúra, életmód társadalom*. MTA társadalomkutató központja, Budapest, 2006.

Zongor Attila (szerk): *Kultúra és az Európai Unió*. Tanulmánykötet, Kultúrpon t Iroda, Budapest, 2005.

Zongor Attila (szerk): *Kulturális munkavállalás az Európai Unióban*. Pont a kultúráért, Kultúrpon t iroda, Budapest, 2007.

Internetes források:

Borgulya Ágnes: *Az európai egység kulturális sokszínűsége az értékrendek és a kultúraközi kommunikáció kutatása szemszögéből*.
http://epa.oszk.hu/00000/00026/00030/pdf/2006_1_borgulya.pdf (letöltve:2013. 10.20.)

A Kreatív Európa program létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról.(munkadokumentum) Kulturális és Oktatási Bizottság 2013.10.15.
http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/cult/dt/1006/1006581/1006581hu.pdf (letöltve: 2013.10.23.)

Pröhle Gergely: *A magyar kultúra szerepe Magyarország nemzetközi politikai és gazdasági kapcsolatainak fejlesztésében*. Budapest, 2007.április 25.
http://www.mfa.gov.hu/NR/ronlyres/FC7A671E-CF13-48C2-9DB8-EAAC22FD39A2/0/A_magyar_kultura_szerepeMo_nemzetkozi_kapcs070507.pdf (letöltve: 2013.10.23)

A bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. A kulturális és kreatív ágazatok előtérbe helyezése az Unión belüli növekedés és foglalkoztatás érdekében. Brüsszel, 2012.09.26 http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/documents/com537_hu.pdf (letöltve: 2013.10.25)

Bizottsági szolgálati munkadokumentum. Európai Bizottság, Brüsszel, 2011.11.23
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2011:1400:FIN:HU:PDF>
(letöltve:2013.10.26)

Kultúra keretprogram: változik, hogy változatlan maradjon?
http://www.kulturpont.hu/letolt/hatteranyagok/42_Kultura_program.pdf (letöltve:
2013.10.23.)

Kreatív Európa: Gyakran feltett kérdések. http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-819_hu.htm (letöltve: 2013.10.20.)

Zongor Attila: *Az európai unió kulturális politikája az elméletben és a gyakorlatban*
http://phd.lib.uni-corvinus.hu/329/1/zongor_attila.pdf letöltve: 2013. 10.22.

Függelék: 1. sz TÁMOP, TIOP operatív programok pályázatainak adatai

Konstru ció	Név	A konstrukció 7 éves kerete, 248 Ft/euro árfolyam mellett (Ft), az első releváns AT adatai alapján	Aktuális keret 280 Ft/euro árfolyam esetén, (NFÜ 2013 adatszolgáltatás alapján), Ft	Benyújtott pályázatok száma (db)	támogato t pályázato k száma (db)	Támogato tt a benyújtott arányába n %
TÁMOP						
TÁMOP 3.2.3	„Építő közösségek” - közművelődési intézmények az egész életen át tartó tanulásért	12 388 047 888	11 560 548 495	432	267	53,28
TÁMOP 3.2.4	„Tudásdepó-Expressz” - A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében	8 338 791 432	8 966 129 094	254	203	69,88
TÁMOP 3.2.8/A	"Múzeumok mindenkinek" Program - Múzeumok oktatási - képzési szerepének erősítése - "A" komponens Központi módszertani fejlesztés	406 933 032	438 233 032	2	1	50
TÁMOP 3.2.8/B	"Múzeumok mindenkinek" Program - Múzeumok oktatási - képzési szerepének erősítése - "B" komponens	1 293 315 040	1 049 641 878	136	97	74,54
TÁMOP 3.2.9	Audiovizuális emlékgyűjtés a társadalmi kohézió erősítéséért (A/B komponens)	1 200 000 080	549 804 734	128	70	36,4
TÁMOP- 3.2.11	Tanórán kívüli nevelési feladatok támogatása	-	7 135 701 658	344	244	69,05

Konstru ció		Név	A konstrukció 7 éves kerete, 248 Ft/euro árfolyam mellett (Ft), az első releváns AT adatai alapján	Aktuális keret 280 Ft/euro árfolyam esetén, (NFÜ 2013 adatszolgáltatás alapján), Ft	Benyújtott pályázatok száma (db)	támogato t pályázato k száma (db)	Támogato tt a benyújtott arányába n %
TÁMOP- 3.2.13		Kulturális intézmények részvétele a tanórán kívüli nevelési feladatok ellátásában	-	8 580 912 915	266	136	51,1
		TIOP					
TIOP 1.2.1		AGÓRA - Multifunkcionális közösségi központok és területi közművelődési tanácsadó szolgálat infrastrukturális feltételeinek a kialakítása	14 600 465 064	15 230 409 681	25	17	68,25
TIOP 1.2.2		Múzeumok iskolabarát fejlesztése és oktatási-képzési szerepének infrastrukturális erősítése	3 330 098 368	3 604 961 645	192	72	40,9
TIOP 1.2.3		„Tudásdepó-expressz” – Összehangolt könyvtári szolgáltatások infrastruktúrafejlesztése	3 722 332 936	5 266 357 040	716	287	38,1
TIOP 1.3.3		AGÓRA PÓLUS – Pólus-, illetve társpólus-városok innovatív kulturális infrastruktúra-fejlesztéseinek támogatása	9 108 014 272	7 475 368 599	14	10	62,5
		Vizsgált konstrukciók összesen	54 387 998 112	69 858 068 771	2509	1404	55,82

		Jelen értékelés által nem vizsgált konstrukciók Aktuális keret 280 Ft/euro árfolyam esetén, (NFÜ 2013 adatszolgáltatás alapján), Ft					
Konstru kción		Név	A konstrukció 7 éves kerete, 248 Ft/euro árfolyam mellett (Ft), az első releváns AT adatai alapján	Aktuális keret 280 Ft/euro árfolyam esetén, (NFÜ 2013 adatszolgáltatás alapján), Ft	Benyújtott pályázatok száma (db)	támogatott pályázatok száma (db)	Támogatott a benyújtott arányában %
TÁMOP-3.2.12		Kulturális szakemberek továbbképzése a szolgáltatásfejlesztés érdekében	-	1 892 581 607			
TIOP 1.2.1.B		Nemzeti Kulturális Térinformációs Rendszer Szolgáltató és Tanácsadó Multifunkcionális Módszertani Központ létrehozása	-	1 600 000 000			
TÁMOP-3.2.14		Egységes Nemzeti Oktatási és Kulturális Térinformációs Rendszer létrehozása	-	500 000 000			
TIOP 1.2.6		Roma Kulturális Központ létrehozása	-	1 700 000 000			
		Nem vizsgált konstrukciók összesen		5 692 581 607			
		Valamennyi támogatási konstrukció összesen		75 550 650 378			

Forrás: A kulturális intézményrendszer oktatást támogató szolgáltatási és infrastrukturális fejlesztéseinek értékelése. Értékelési zárójelentés 2013. március 25.

Rövidítések jegyzéke

ÁROP – Államreform Operatív Program

EACEA- **E**ducation, **A**udiovisual and **C**ulture **E**xecutive **A**gency (Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség)

EFOP – Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program

EMMI- Emberi Erőforrások Minisztériuma

ERFA – Európai Regionális Fejlesztési Alap

ESZA - Európai Szociális Alap

EU- Európai Unió

GINOP – Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program

GOP – Gazdaságfejlesztési Operatív Program

K + F – Kutatás + fejlesztés. Magában foglalja az ez ember, a kultúra, a társadalom ismeretanyagának növelése érdekében végzett kreatív munkát. Ez a létrejövő ismeretanyag felhasználható új alkalmazások kidolgozásakor. Három különböző tevékenységre bontható: alapkutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés.

NKA- Nemzeti Kulturális Alap

OECD- Organisation for Economic Co-operation and Development (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet)

OP – Operatív Program

TÁMOP – Társadalmi Megújulás Operatív Program

TIOP – Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program